บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง
    1.1 หลักสูตรภาษาไทย
    1.2 หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
    1.3 การสอนเครื่องหมายวรรคตอน
    1.4 แผนการจัดการเรียนรู้
    1.5 การสร้างแบบฝึกทักษะ
    1.6 ความคงทนในการเรียนรู้
    1.7 ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    2.1 งานวิจัยในประเทศ
    2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรภาษาไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
PHRANAKHON SI AYUTTHAYA RAJABHAT UNIVERSITY

วิชาภาษาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ. 2546 : 21) ได้จัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม การกำหนดสาระการเรียนรู้ ถือเป็นสาระแกนกลางที่ทุกคนจะต้องเรียน เพราะมีการกำหนดจากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ที่วิเคราะห์มาจากมาตรฐานการเรียนรู้ 12 ปี จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การกำหนดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดตามะหลักทั้ง 5 ข้อ คือ การอ่าน การเขียนการดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดว่า อะไรที่ต้องเรียนรู้บ้าง แต่ในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนจริง ครูผู้สอนต้องจัดในลักษณะบูรณาการ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติทางภาษาไทย การบูรณาการอาจทำได้หลายวิธี ที่สะดวกและเหมาะสมมากคือ การใช้วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นแกน

หลักสูตรภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ. 2544 : 1–2)เป็นการสอนที่เปลี่ยนแนวทางคิดไปจากเดิม ไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาพัฒนาตนเอง นอกจากนั้น ยังต้องสอนภาษาพัฒนาความคิด ผู้เรียนที่มีความคิด จะต้องมีประสบการณ์ประมวลคำมากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้ง และคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ การสอนภาษาไทยต้องเน้นการรักภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรม บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปของหลักภาษา ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษา วรรณคดี และวรรณกรรม ผู้เรียนจะต้องมีทักษะการใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวยตามหลักภาษา อ่านวรรณคดีที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสั่งสมมายาวนาน และอ่านวรรณกรรมต่าง ๆ เพื่อศึกษาเรื่องราวของชีวิตที่จะทำให้ชีวทัศน์และโลกทัศน์ของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น เข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมทั้งในอดีตปัจจุบันและสังคมในอนาคต รวมถึงการศึกษาภูมิปัญญาในท้องถิ่นต่าง ๆ

การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา จะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้ยึดเนื้อหาเป็นหลัก หลักสูตรจึงมีลักษณะเป็นหลักสูตรสมรรถฐาน (Competency – based curriculum) ได้เน้นทักษะและความสามารถของผู้เรียนมากกว่าการเน้นเนื้อหา มีมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นตัวกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีสาระการเรียนรู้ 5 สาระ คือ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง สาระการดู และสาระการพูด สาระหลักการใช้ภาษาและสาระวรรณคดีและวรรณกรรม โดยเน้นด้านความรู้ด้านทักษะและกระบวนการ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม การจัดหลักสูตรภาษาไทยจะต้องนำมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น พัฒนาเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาตามสาระการเรียนรู้ 5 สาระ ดังกล่าว การจัดหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สถานศึกษาจะต้องออกแบบหน่วยการเรียนรู้ของแต่ละช่วงชั้นตามตารางสัดส่วนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้น ป.1 – 3 ป.4 – 6 ม.1 – 3 ม.4 – 6 หน่วยการเรียนรู้ในช่วงชั้น ป.1 – 3 ป.4 – 6 และ ม.1 – 3 จัดเป็นรายปี สามารถยืดหยุ่นเวลาเรียนของแต่ละปี และเมื่อรวมเวลาเรียนทั้ง 3 ปีแล้ว จะเป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตร ส่วนการจัดหลักสูตรในช่วงชั้น ม. 4 – 6 จัดเป็นรายภาค กำหนดหน่วยการเรียนรู้เป็นหน่วยกิต โดย 1 หน่วยกิต ใช้เวลาเรียน 40 ชั่วโมงต่อ 1 ภาคเรียน จะกำหนดหน่วยการเรียนแต่ละภาคเรียนที่กำหนด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การเรียนรู้ก็ได้ แต่ต้องครอบคลุมมาตรฐานการเรียน และ ระยะเวลาที่กำหนด เมื่อครบ 3 ปี แล้วจะต้องเป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตร

1. ลักษณะของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยเช่นเดียวกับกลุ่มวิชาอื่น สถานศึกษาจะนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และเป็นแนวทางการเรียนการสอนให้เป็นแนวทางเดียวกันทั้งประเทศตามมาตรฐานการเรียนรู้ ลักษณะสำคัญของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีดังนี้ (กรมวิชาการ. 2544 : 16-17)

1.1 กำหนดสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (Stand) ซึ่งเป็นความรู้ทางภาษาที่ผู้เรียนจะต้องนำไปขยายรายละเอียดจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ประกอบด้วยการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม

1.2 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละสาระ เพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนและสมรรถฐานที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ อันเป็นคุณค่าของผู้เรียนที่ผู้สอนจะยึดเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้

1.3 กำหนดหลักสูตรเป็นช่วงชั้น ทั้งมาตรฐานการเรียนรู้เป็นช่วงชั้นโดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น ผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรเป็นช่วงชั้น มิใช่เฉพาะช่วงชั้นที่จะสอนเพียงเท่านั้นเพื่อเห็นภาพการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

1.4 กำหนดเวลาเรียนตามความเหมาะสม ในชั้นประถมศึกษาปี 1 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 กำหนดเวลาเรียนเป็นรายปี ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 กำหนดเวลาเรียนเป็นรายภาค และเป็นหน่วยกิต

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเวลาเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 จัดเวลาเรียนเฉพาะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ใช้เวลาเรียนประมาณร้อยละ 50 (เวลาเรียนตลอดปี 800 – 1,000 ชั่วโมง) เพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้และวางทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการอ่านเขียนและการคิดคำนวณ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ให้จัดเรียนเฉพาะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ใช้เวลาเรียนประมาณร้อยละ 40 (เวลาเรียนตลอดทั้งปี 800 – 1,000 ชั่วโมง) ทั้งนี้ยังให้ความสำคัญต่อภาษาไทย และความสำคัญต่อวิทยาศาสตร์มากขึ้น ภาษาไทยยังต้องฝึกฝนทบทวนอยู่เป็นประจำเพื่อเป็นพื้นฐานในระดับสูง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ให้จัดรายปีกำหนดเวลาเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีสัดส่วนเท่าเทียมกัน กลุ่มภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ยังคงมีความสำคัญ ควรจัดเวลาเรียนให้มากกว่ากลุ่มอื่นสำหรับผู้เรียนที่มีความประสงค์ที่จะศึกษาต่อ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค คิดน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชา 1 หน่วยกิต

การจัดเวลาและสาระการเรียนรู้เป็นการเริ่มเข้าสู่การเรียนเฉพาะสาขา จึงให้มีการเลือกเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดให้มีรายวิชาเพิ่มเติมใหม่ เป็นรายวิชาที่น่าสนใจ หรือมีความยากในระดับสูง ขึ้นไปจัดเป็นรายวิชาสั้น ๆ หรือรายวิชาเดี่ยว หรือรวมกันในลักษณะบูรณาการเป็นรายวิชาเลือกเฉพาะทาง

2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ. 2545 : 15-17) เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นหลักสูตรมาตรฐาน (Standard – based curriculum) และมีลักษณะเป็นหลักสูตรสมรรถฐาน กล่าวคือ หลักสูตรจะมีสาระการเรียน เป็นกลุ่มเนื้อหาและทักษะที่จะต้องสอน แต่ละสาระการเรียนจะมีมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นกำหนดคุณภาพการจัดการศึกษา แต่ละมาตรฐานการเรียนรู้จะมีมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นสมรรถฐานที่มีผู้เรียนเรียนจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้นจะต้องมีความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่ครูจะจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและความสามารถดังกล่าว ส่วนมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นกำหนดสาระการเรียนที่เป็นมาตรฐานเนื้อหา (Content standard) ซึ่งสามารถจะเขียนเป็นความคิดรวบยอด กำหนดเนื้อหาการสอนและมาตรฐานการปฏิบัติ (Performance standard) กำหนดคุณสมบัติที่เป็นความสามารถปฏิบัติงานและคุณธรรม จริยธรรม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นจะกำหนดความรู้ หลักการให้เกิดความคิดระดับสูง มีทักษะและกระบวนการและมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ซึ่งครูจะนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนสู่ชีวิตจริงและสู่สังคมภายนอก และเป็นแนวทางการประเมินผลเพื่อพิจารณาความสำคัญของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องนำมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นพัฒนาเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาเองให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและชุมชน และยังเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และยังใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ขณะเดียวกันหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพของสถานศึกษาจะใช้มาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นจัดทำเครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาของ

สถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพ นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะใช้มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นตรวจสอบคุณภาพการเรียนของผู้เรียน และใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ให้เข้าสู่มาตรฐานที่กำหนด และผู้ปกครองยังใช้มาตรฐานตรวจสอบผลการเรียนของบุตรหลานของตนเองได้อีกด้วย

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ความคิดความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยเป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัยบุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพสังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. หลักสูตรภาษาไทย กลุ่มสาระการอ่านในช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – 6)

คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย ในสาระการอ่าน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในวิชาภาษาไทยในสาระการอ่าน ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 10 – 11)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.1 อ่านได้คล่อง และอ่านได้เร็วขึ้น

3.2 เข้าใจความหมายของคำ สำนวน โวหาร การเปรียบเทียบ อ่านจับประเด็นสำคัญรายละเอียดของเรื่อง แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ตีความ สรุปความจากการอ่าน

3.3 นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตน

3.4 เลือกอ่านหนังสือ และสื่อสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์

3.5 มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด

3.6 มีนิสัยรักการอ่าน และการเขียน

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4 – 6) ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการอ่านตามมาตรฐานการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1) สามารถอ่านได้คล่องและอ่านได้เร็วขึ้น เข้าใจความหมายของคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท เข้าใจความหมายของถ้อยคำ สำนวน เนื้อเรื่อง และใช้แหล่งความรู้พัฒนาความสามารถการอ่าน

2) สามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นวิเคราะห์ความ ตีความ สรุปความ หาคำสำคัญในเรื่องที่อ่าน ใช้แผนภาพโครงเรื่อง หรือแผนภาพความคิดพัฒนาความสามารถการอ่าน นำความรู้ความคิดจากการอ่านไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือการพัฒนาตน การตรวจสอบความรู้ และค้นคว้าเพิ่มเติม

3) สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้คล่องและรวดเร็ว ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์ และอักขรวิธี จำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าทางความคิดและความงดงามทางภาษา สามารถอธิบายความหมายและคุณค่านำไปใช้อ้างอิงเลือกอ่านหนังสือ สื่อสารสนเทศทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามจุดประสงค์อย่างกว้างขวาง มีมารยาทการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

1. หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กประถมศึกษาตอนต้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องอาศัยหลักจากจิตวิทยามาเป็นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนให้มากที่สุด

กรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 35 – 37) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยว่าประกอบด้วย

1.1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual different) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมาก เพราะนอกจากการใช้ภาษาของเด็กจะแตกต่างกันแล้ว สภาพแวดล้อมของเด็กมีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนภาษา เพราะเด็กบางคนเติบโตมาในกลุ่มที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการดำรงชีวิตประจำวัน เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน และมีความสามารถในการรับรู้แตกต่างกัน การสอนภาษาไทยควรจะมีการทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอน การสอนโดยการแบ่งกลุ่มเด็กเก่งกับเด็กอ่อนไว้ด้วยกันเพื่อให้เด็กเก่งช่วยเหลือกเด็กอ่อน และเด็กอ่อนได้ดูอย่างแบบเก่ง

1.2 ความพร้อม (Readiness) ความพร้อม คือ สภาพการเจริญเติบโตของร่างกาย ความรู้สึกพื้นฐาน และความสนใจที่จะรับรู้สิ่งที่ครูสอนได้ ซึ่งองค์ประกอบของความพร้อมของเด็กมีหลายประการ ได้แก่

1.2.1 วุฒิภาวะ (Maturation) ความพร้อมที่จะได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ตามอายุของเขา เด็กยิ่งมีอายุมากขึ้นความพร้อมที่จะรับรู้ก็จะมากขึ้น

1.2.2 ประสบการณ์เดิม (Experience) หมายถึง ประสบการณ์เด็กมีอยู่ที่จะรับรู้สิ่งใหม่ ถ้าประสบการณ์เดิมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ใหม่ที่ครูสอนให้ เด็กจะรับรู้ประสบการณ์ใหม่ได้รวดเร็ว

1.2.3 ความสำคัญของบทเรียนกับตัวเด็ก หมายถึง จัดบทเรียนที่มีธรรมชาติสัมพันธ์กับความสนใจของเด็ก เด็กจะได้รับรู้ได้เร็วขึ้น

1.3 กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งมีผลจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่มีผลมาจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่มีผลมาจากความเจริญงอกงามของบุคคลทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา บุคคลจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.4 เป้าหมายการเรียนรู้ (Purposeful learning) การตั้งเป้าหมายของครูเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้ดำเนินการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นความสนใจในบทเรียนให้มากขึ้น เมื่อนักเรียนรู้ว่าจุดหมายของการเรียนรู้คืออะไร เรียนแล้วได้รับสาระประโยชน์อย่างไร ดังนั้น ครูผู้สอนจะตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไว้ในบทเรียน วิธีที่ดีที่สุดอีกประการหนึ่ง คือ ให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนแต่ละเรื่องไว้

1.5 การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of exercise) การฝึกหัดบ่อย ๆ ทำให้ผลการเรียนรู้ได้ผลเร็วขึ้น ธอร์นไดค์ (Thorndike) กล่าวว่า การกระทำซ้ำ ๆ จะทำให้เกิดความแม่นยำในเนื้อหาดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษา การเรียนการอ่านต่าง ๆ ถ้าทำได้บ่อย ๆ ความชำนาญก็จะเกิดขึ้น เขียนคำผิดน้อยลง ออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

1.6 การเรียนรู้โดยการลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing) การได้ทำกิจกรรรมเองจะเกิดการเรียนรู้เพราะมีประสบการณ์ตรง

1.7 กฎแห่งผล (Law of effect) ธอร์นไดค์ ได้กล่าวว่าผลแห่งปฏิกิริยาตอบสนองใดเป็นผลที่พอใจ บุคคลจะหลีกเลี่ยงไม่ทำปฏิกิริยานั้นซ้ำอีก หากเชื่อตามกฎนี้การเบื่อหน่ายในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนส่วนใหญ่ย่อมเกิดจากวิธีสอนและการจัดกิจกรรมไม่สบอารมณ์ของผู้เรียน นั่นคือ เด็กไม่พอใจเรียนภาษาไทย ทำให้เกิดข้อบกพร่องขึ้น ทางแก้ไขอย่างหนึ่ง คือ การตรวจผลงานของนักเรียน ให้นักเรียนได้รู้ผลการกระทำของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

1.8 กฎแห่งการนำมาใช้ (Law of use and disuse) การเรียนรู้จะเกิดผลดีก็ต่อเมื่อนำความรู้นั้นมาใช้ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะความแม่นยำในเนื้อหา

1.9 กฎแห่งแรงจูงใจ (Law of motivation) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะการที่นักเรียนให้ความสนใจน้อยมากเพราะนักเรียนต่างคิดว่าเป็นเรื่องที่รู้อยู่แล้วและใช้เป็นประจำวัน ดังนั้น การสอนที่จะได้ผลต้องอาศัยแรงจูงใจเป็นสำคัญ แรงจูงใจที่สำคัญจะทำให้เกิดความรู้คือ

1.9.1 บุคลิกภาพของครู

1.9.2 วิธีสอน

1.9.3 ความสำเร็จผลในการเรียนของผู้เรียน

1.9.4 การยกย่องชมเชยหรือตำหนิ

1.9.5 สื่อการเรียน

1.9.6 การได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.9.7 การได้มีโอกาสเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น

1.9.8 งานมีโอกาสได้รับการเผยแพร่

1.10 การเสริมกำลังใจ (Reinforcement) การเสริมกำลังเป็นการให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจที่ตนเองจะทำอะไรถูกต้องเหมาะสมแล้วได้รับคำชมเชย การเสริมกำลังใจทำได้โดยการพูดยกย่องชมเชย การให้รางวัล การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและการสนับสนุนให้ทำ เมื่อทราบว่านักเรียนมีความสามรถ

2. หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

การเรียนการสอนวิชาใดก็ตาม จะต้องมีหลักการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในแนวทางที่พึงประสงค์ จากแนวคิดดังกล่าว สุวิมล ตันปีติ (2536 : 12) ได้ให้หลักการไว้ ดังนี้

2.1 การสอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.2 การสอนภาษาควรหาโอกาสสร้างความสนใจในตัวเด็กขึ้น เพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนภาษา ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการสร้างความเจริญทางภาษา

2.3 การสอนภาษาต้องหาแนวทางสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนให้เกิดขึ้น เพราะว่าเป็นปัจจัยของการเรียนรู้

2.4 การฝึกทักษะทางภาษาถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง การฝึกควรมีขั้นตอนดังนี้

2.4.1 แนะนำว่าการฝึกเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการเรียนภาษา ควรยึดตามช่วงชั้น ให้เหมาะสมกับแต่ละคน

2.4.2 การฝึกควรจะทำในสิ่งที่ใกล้ตัว และเป็นจริงในชีวิตประจำวัน (Closely and possible)

2.4.3 ต้องฝึกให้เขาแสดงความคิดเห็นทางทักษะด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจนและถูกต้องตามหลักภาษา

2.5 การสร้างความเข้าใจในทางภาษาจะขึ้นอยู่กับการเคยเห็น ได้กระทำได้ยินได้พูด

2.6 การสอนต้องใช้วิธีแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของผู้เรียน จุดประสงค์และเนื้อหา

2.7 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางภาษาจะต้องจัดเป็นหน่วยการเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

3.1 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนภาษา

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนและการสอนภาษา มีดังนี้ (กรมวิชาการ. 2538 : 13-14)

3.1.1 ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้ถูกต้องคล่องแคล่ว โดยการฝึกทักษะแต่ละอย่างให้แม่นยำแล้วจึงฝึกทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กัน รวมทั้งส่งเสริมความคิดคู่กันไปด้วย

3.1.2 สอนให้ถูกต้องตามหลักการสอนภาษา การเรียนภาษาเป็นการเลียนแบบอย่างหนึ่ง ผู้เรียนจะต้องเรียนภาษาที่เป็นต้นแบบจากครูผู้สอน ต่อจากนั้นผู้เรียนจะรู้จักปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแบบให้เป็นภาษาของตนเอง จากการฝึกทางภาษาบ่อย ๆ และท้ายสุดผู้เรียนจะพัฒนาการใช้ภาษาจากความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้ได้รูปแบบการใช้ภาษาใหม่ ๆ

3.1.3 ฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาควบคู่ไปกับการใช้ภาษา และให้รู้วัฒนธรรมทางภาษา

3.1.4 ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์และสังเคราะห์สิ่งที่ได้ฟัง

3.1.5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนภาษาไทยไปใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่น

3.1.6 ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย โดยการสอนให้เห็นคุณค่าและตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย

3.1.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในความงดงามของภาษาเพื่อให้เกิดความจรรโลง โดยใช้ธรรมชาติบทร้อยแก้วและร้อยกรองที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นมาเป็นสื่อการเรียนการสอน

3.1.8 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่หาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต

3.1.9 สอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความมีระเบียบวินัย ความอดทน เพื่อให้การเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3.1.10 ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต จดจำ และจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา ความเพลินเพลิน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.1.11 นำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อมมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้สื่อสัมพันธ์กับการเรียน และสามารถนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน

3.1.12 ให้แบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษาของครูในการสอนและการสื่อสารในโรงเรียน

3.1.13 เน้นพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน ในการวัดผลประเมินผลต้องคำนึงถึงวัยและระดับชั้น โดยใช้เกณฑ์ในการวัดต่างกัน โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก

3.1.14 ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนภาษาของตนเพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ

3.1.15 ศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่อง ทางภาษาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

3.1.16 สอนซ่อมเสริมเมื่อทราบว่าผู้เรียนขาดทักษะด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนภาษาไทย

3.1.17 จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาด้วยความสนใจ และความสนุกสนาน โดยใช้เกม เพลง เป็นสื่อช่วย เพื่อให้ผู้เรียนชอบเรียนภาษาไทย และรักภาษาไทย

3.1.18 จัดทำหนังสือที่เหมาะสมมาให้ผู้เรียนอ่านมาก ๆ หรือส่งเสริมให้การอ่านหนังสือในห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนได้อ่านคล่อง และมีความรู้กว้างขวาง

3.2 การเลือกจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับแบบเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยมีมากมายเราสามารถจัดทุกระยะของการเรียนการสอน ตั้งแต่นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป และขั้นประเมินผล ครูเป็นผู้เลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับบทเรียน ยึดหลักดังนี้ (สนิท สัตโยภาส. 2532 : 64)

3.2.1 เลือกให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของบทเรียน

3.2.2 เลือกให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น ความยุ่งยาก ระดับความรู้

3.2.3 เลือกโดยพิจารณาความสามารถของผู้สอนด้วย เช่น ครูที่ร้องเพลงไม่เก่ง ก็อาจจะใช้เครื่องบันทึกเสียงแทน

3.2.4 เลือกโดยพิจารณาสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน เช่น ถ้าห้องเรียนคับแคบ การจัดให้เล่นเกมแข่งขันก็อาจจะเกิดเสียงดังไปรบกวนห้องเรียนอื่น และการเคลื่อนไหวก็จะไม่สะดวก ครูอาจใช้กิจกรรมอื่นแทน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.2.5 เลือกกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน ปฏิบัติง่าย ไม่ซับซ้อน และยืดหยุ่นได้

3.2.6 เลือกกิจกรรมที่ให้แนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และทุกคนมีส่วนร่วม

3.3 การเลือกวิธีสอนภาษาไทย

การสอนภาษาไทยมีหลายวิธี จะใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียน ความสามารถของครู การจัดเตรียมอุปกรณ์การสอน สภาพและบรรยากาศในชั้นเรียนครูผู้สอนต้องทราบวิธีสอนภาษาไทย พอสรุปเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 19-20)

3.3.1 คิดวิเคราะห์วิจารณ์ ให้ผู้เรียนสังเกตข้อความที่ครูสื่อสารให้เรียนแล้วคิดวิเคราะห์และอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องผู้รับสาร โอกาสที่ใช้ในการสื่อสารให้ถูกต้องและเหมะสมกับกาลเทศะและบุคคล

3.3.2 กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนวางแผนกำหนดวิธีการนำเสนอ เช่น การใช้ภาษาในการยั่วยุ ท้าทาย หรืออุปมาอุปไมย กำหนดรูปแบบของภาษาที่จะ นำเสนอ และกำหนดโครงเรื่อง ประกอบด้วยบทนำ เนื้อเรื่องและบทสรุป จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกซ้อมการนำเสนอ เช่น พูดในใจ พูดหน้ากระจก เขียนใส่กระดาษมาให้ผู้อื่นอ่าน เป็นต้น

3.3.3 ปฏิบัติโดยการชื่นชม ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนโดยการนำเสนอด้วยวิธีการทางภาษา และโครงเรื่องที่กำหนดไว้ โดยครูคอยกระตุ้นและให้กำลังใจ ให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยความชื่นชม

3.3.4 การประเมินระหว่างปฏิบัติ ขณะที่ผู้เรียนนำเสนอเรื่องด้วยวิธีการต่าง ๆ อยู่นั้น ครูคอยแนะนำให้นักเรียนสังเกตการนำเสนอของตนเองว่า มีข้อบกพร่องอะไร มีสาเหตุมาจากอะไร และจะมีแนวทางแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

3.3.5 ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ เมื่อผู้เรียนได้สังเกตและประเมินการเสนอของตนเองจึงทราบความบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เรียนปรับปรุงการนำเสนอของตนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

3.3.6 ประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภูมิใจเมื่อผู้เรียนได้ปรับปรุงการนำเสนอของตนเองจนดีขึ้น แล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเกิดทักษะ แล้วให้ผู้เรียนอภิปรายถึงผลที่ได้จากการนำเสนอนั้น เช่น ทำให้ผู้รับสารเข้าใจสารได้ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

พลสมดนหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

ดังที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาครูควรฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ให้สัมพันธ์กัน ไม่ควรสอนแยกทักษะใดทักษะหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของนักเรียนจำเป็นต้องใช้ทักษะทั้งสี่อยู่ตลอดเวลา ในการเรียนการสอนครูจึงควรให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะเหล่านี้ให้ดีที่สุด เพราะนอกจากทั้งทักษะมีความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ยังเป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วยสามารถนำทักษะการใช้ภาษาดังกล่าวติดต่อสื่อสารในสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวทางการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้น นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 มาแล้ว มีทักษะในการทำแผนภาพโครงเรื่องมาแล้วพอสมควร และมีประสบการณ์ต่าง ๆ มามาก ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการอ่านดังนั้นการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะมีแนวทางการสอนดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2539 : ก – ฟ)

4.1 การสอนอ่านจะเน้นการอ่านเพื่อความเข้าใจ สมรรถภาพการอ่านที่ต้องเน้นได้แก่

4.1.1 การอ่านเพื่อตอบคำถาม

4.1.2 การอ่านเพื่อจับใจความของเรื่อง

4.1.3 การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง

4.1.4 การอ่านเพื่อจัดลำดับเหตุการณ์

4.1.5 การอ่านเพื่อหาผลของเรื่องที่อ่าน

4.1.6 การอ่านเพื่อสรุปความ

4.1.7 การอ่านเพื่อเปรียบเทียบข้อมูล

4.1.8 การอ่านเพื่อวิเคราะห์แยกแยะข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น

4.1.9 การอ่านเพื่อประเมินข้อความว่าควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ

4.1.10 การอ่านเพื่อประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน

4.1.11 การอ่านเพื่อหาแนวคิดของเรื่องที่อ่าน

4.1.12 การอ่านเพื่อแก้ปัญหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

166941

สมรรถภาพการอ่านเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานการอ่านสูงขึ้น และเป็นพื้นฐานการอ่านวรรณคดีและหนังสือทางวิทยาการ

4.2 ความสามารถในการทำแผนภาพโครงเรื่อง แผนภาพโครงเรื่องเป็นการทำแผนผังของเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน หรือโครงเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนอ่านแล้วเกิดความเข้าใจเรื่อง สามารถจำเรื่องได้แม่นยำ และยังสามารถนำแผนภาพโครงเรื่องไปใช้ทบทวนบทเรียนใช้ในการพูดเล่าเรื่อง และเขียนเรื่องหรือสรุปเรื่องราวที่อ่าน

4.3 การสอนเขียนจะเน้นการเขียนตามรูปแบบเพื่อสื่อสาร เช่น การเขียนรายงาน การเขียนนิทาน การเล่าเรื่อง การบันทึกต่าง ๆ เป็นการเขียนเพื่อประโยชน์ในการเรียน และการเขียนเพื่องานสร้างสรรค์ ซึ่งการเรียนเขียนจะเน้นการเขียนในเชิงกระบวนการเขียน มากกว่าการสอนที่เป็นไปในรูปแบบเดิม คือ กำหนดหัวเรื่องให้เด็กเขียนและครูตรวจสอบประเมิน กระบวนการสอนเขียน มีดังนี้

4.3.1 การเตรียมเขียน เป็นขั้นวางแผนการเขียน

1) กำหนดหัวเรื่อง และศึกษารูปแบบการเขียน

2) หาความรู้โดยการอ่าน การสัมภาษณ์ การดูของจริง การสนทนาและการศึกษาจากสื่อต่าง ๆ

3) รวบรวมความรู้ แบ่งเป็นหัวข้อเรื่องย่อย

4) นำหัวข้อเรื่อง และหัวข้อเรื่องย่อยมาจัดทำแผนภาพโครงเรื่องและเขียนรายละเอียดแต่ละหัวข้อตามรูปแบบการเขียน

4.3.2 การเขียน นำแผนภาพโครงเรื่องมาเขียนเรื่องให้สมบูรณ์

4.3.3 การปรับปรุงข้อเขียน นำเรื่องที่เขียนมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขโดยนำไปให้เพื่อนช่วยอ่าน และเพิ่มเติมความคิดเห็นปรับปรุงเพิ่มเติมความคิด สำนวนโวหาร ตัวสะกดการันต์และเขียนเรื่องให้สมบูรณ์

4.4 การสอนพูดการสอนฟังเน้นเพื่อการสื่อสาร การสอนฟัง นักเรียนจะต้องมีความสามารถฟังเพื่อจับใจความ ฟังเพื่อการวิเคราะห์แยกแยะความคิดเห็นของผู้พูดกับข้อเท็จจริง ฟังเพื่อหารายละเอียด ฟังเพื่อสรุปความ ฟังเพื่อความเพลิดเพลิน และมีมารยาทในการฟัง

ส่วนการพูดจะเน้นการพูดชัดเจน ถูกต้อง พูดเพื่อสื่อสารกับผู้อื่นให้รู้เรื่อง พูดตรงประเด็น สามารถลำดับความในการพูดตามลำดับความคิด รู้จักใช้น้ำเสียงในการพูด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง รู้จักใช้น้ำเสียงในการพูด รู้จักใช้สีหน้าท่าทาง และปรับปรุงพัฒนาบุคลิกภาพการพูด

4.5 การพัฒนาความคิด การสอนภาษาไทยจะต้องพัฒนาความคิดเพื่อการสื่อสาร เพราะภาษาเป็นสื่อความคิดเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนจะคิดได้ดี และคิดได้กว้างไกลจะต้องเป็นผู้ที่มีการประมวลคำมาก และใช้ภาษาได้ ดังนั้น การเรียนภาษาไทยจะต้องพัฒนาประมวลคำ และต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางด้วย การฟังและการอ่านเป็นการรับความคิดและประสบการณ์จากผู้พูดและผู้เขียน เป็นการแสดงออกของความคิดซึ่งจะนำความรู้ความคิด และประสบการณ์จากการฟังและการอ่านมาถ่ายโยงความคิดไปสู่ผู้อื่นด้วยการพูดและการเขียนให้ชัดเจนและถูกต้อง

4.6 การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักภาษา การสอนภาษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักภาษา รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามความหมายใช้ประโยคที่ถูกต้อง วางส่วนขยายของประโยคได้ถูกตำแหน่ง ใช้สำนวนโวหารได้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน

การสอนเครื่องหมายวรรคตอน

1. ความหมายของเครื่องหมายวรรคตอน

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2521 : 49) ได้ให้ความหมายของเครื่องหมายวรรคตอนว่า หมายถึงเครื่องหมายที่ใช้เขียนคำกำกับวลี ประโยค หรือความให้แน่ชัด เพื่ออ่านให้ถูกต้อง เครื่องหมายวรรคตอนจึงสำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้เพื่อช่วยในการอ่าน การเขียน

อัมพร อังศรีพวง (2521 : 76) ได้ให้ความหมายของเครื่องหมายวรรคตอน คือ เครื่องหมายที่ใช้ประกอบคำหรือประโยคต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการเขียนหรืออ่านข้อความได้เข้าใจความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

อัชชา แสงมณี (2521 : 28) ได้ให้ความหมายของเครื่องหมายวรรคตอน คือ เครื่องหมายต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบคำหรือข้อความเพื่อให้อ่านได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายชัดเจนขึ้น

สมหมาย ทัติวงษ์ (2526 : 39) ได้ให้ความหมายของเครื่องหมายวรรคตอน ว่าเป็นเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบคำ ข้อความ วลี ประโยค เพื่อใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ตามชนิดของเครื่องหมายที่ใช้ เวลาอ่านออกเสียงต้องเข้าใจวิธีการอ่านของเครื่องหมายแต่ละอย่างด้วยว่าจะต้องออกเสียงอย่างไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากความหมายของเครื่องหมายวรรคตอนดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เครื่องหมายวรรคตอน หมายถึง เครื่องหมายที่ใช้เขียนคำกำกับวลี ประโยค หรือความให้แน่ชัด เพื่ออ่านให้ถูกต้อง เครื่องหมายวรรคตอนจึงสำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้เพื่อ เพื่อประโยชน์ต่อการเขียนหรืออ่านข้อความได้เข้าใจความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

2. หลักการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่มีใช้ในปัจจุบัน

กำชัย ทองหล่อ (2545 : 175 – 184) ได้กล่าวถึงเครื่องหมายที่นิยมใช้ในปัจจุบัน หมายถึง เครื่องหมายที่นิยมใช้อยู่ในเวลานี้ ซึ่งส่วนมากเป็นเครื่องหมายที่ใช้อยู่ในตระกูลภาษายุโรปและเราได้นำมาใช้ตามแบบนั้น แต่บางชนิดก็เป็นเครื่องหมายที่ไทยเราคิดตั้งขึ้นเอง ซึ่งมีหลักการใช้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หลักการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่มีใช้ในปัจจุบัน

เครื่องหมาย	เรียกว่า	วิธีใช้
“ ”	อัญประกาศ	ใช้เขียนคร่อมข้อความที่เป็นความคิดหรือคำพูดที่พูดคุยกัน เช่น “เอ! ฉันจะดูหนังเรื่องอะไรดีนะ” ปิติพูดว่า “ฉันจะไปบางแสน เธอจะไปด้วยหรือเปล่า”
”	บุพสัญญา	ใช้เขียนแทนคำหรือข้อความที่อยู่ข้างบน เครื่องหมายนี้เพื่อไม่ต้องเขียนซ้ำอีก เช่น ปรารถนา อ่านว่า ปราด-ถะ-หนา ปราศจาก ” ปราด-สะ-จาก นิราศ ” นิ-ราด อัฐิ ” อัด-ถิ
_____	สัญประกาศ	ใช้ขีดใต้ข้อความ คำ ที่ต้องการให้ผู้อ่านสังเกตเป็นพิเศษ เช่น เราจะทำงานสำเร็จต้องมีความพยายาม เรื่องสังข์ทองเป็นบทพระราชนิพนธ์ของ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เครื่องหมาย	เรียกว่า	วิธีใช้
( )	นขลิขิต, วงเล็บ	ใช้กั้นข้อความที่เป็นส่วนขยายของข้อความหรือคำข้างหน้าเพื่อให้เข้าใจดียิ่งขึ้น เช่น หนูแดง (ตัวอ้วนๆ ผมหยิกๆ) เป็นเพื่อนกับหนูนิด ใช้เขียนกั้นตัวเลขหรือตัวอักษรเรียงลำดับ เช่น (1) ตื่นนอนแต่เช้า (2) วิ่งออกกำลังกาย
ฯลฯ	ไปยาลใหญ่	ใช้เขียนไว้ข้างหลังข้อความที่จะมีต่อไปอีกมาก แต่นำมาแสดงไว้พอเป็นตัวอย่างหรือข้อสังเกต เช่น ในสวนมีสัตว์ต่าง ๆเช่น นก, หนู,หมู, เป็ด ฯลฯ
!	อัศเจรีย์	ใช้เขียนหลังคำอุทานหรือข้อความที่มีลักษณะคล้ายคำอุทาน จะใช้เกินครั้งละ 1 อันไม่ได้ เวลาอ่านควรออกเสียงแสดงความรู้สึกให้ตรงกับความจริง เช่น โอโฮ ! สวยจริงๆ โอ๊ย ! เจ็บแผลจัง ตายแล้ว ! ฉันลืมของ โถ ! ไม่น่าอายุสั้นเลย คนถูกรถชน ! ระวังอันตราย ! ไชโย ! พ่อมาแล้ว
.	มหัพภาค	1.ใช้เขียนหลังอักษรย่อหรือหลังคำย่อ เช่น ม.ค. ย่อมาจาก มกราคม กทม. ย่อมาจาก กรุงเทพมหานคร ตร. ย่อมาจาก ตราด 2. ใช้เขียนไว้ข้างหลังตัวเลขหรืออักษรที่บอกจำนวนข้อ เช่น :- 1.- 2. -

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เครื่องหมาย	เรียกว่า	วิธีใช้
,	จุลภาค	สำหรับใช้ :- 1. คั่นคำหลาย ๆ คำที่เรียงถัดกันไป เช่น เขานั่ง, นอน, เดิน, และวิ่งแต่ในบ้าน 2. คั่นคำอุทานและคำอาลปนะ(คำร้องเรียก) ที่อยู่หน้าประโยค เช่น ฟังนี่, พี่น้องทั้งหลาย, บัดนี้กองทัพไทยได้ชัยชนะแล้ว 3. คั่นประโยคเล็กที่รวมกันหลายประโยค เช่น เขาวิ่งในเวลาเช้า, ชอบดื่มน้ำมะนาวในเวลาบ่าย
/	ทับ	มีหลักเกณฑ์การใช้ดังต่อไปนี้ 1. ใช้คั่นระหว่างจำนวนเลข เพื่อแบ่งจำนวนย่อยออกจากจำนวนใหญ่ เช่น บ้านเลขที่ 352/22 2. ใช้คั่นระหว่างเลขบอกลำดับกับเลขศักราช เช่น ๒๕๔/๒๕๔๘ 3. ใช้สำหรับขีดคั่นระหว่างตัวเลขที่แสดงวัน เดือน ปี เช่น ๑๕/๑๑/๑๕๔๘ 4. ใช้คั่นระหว่างคำ “และ” กับ “ หรือ” เป็น “และ/หรือ” 5. ใช้คั่นระหว่างคำแทนคำว่า “ หรือ” เช่น ตำบล/แขวง 6. ใช้คั่นระหว่างคำ มีความหมายว่า ต่อ เช่น ๑๐ บาท/ขวด
ๆ	ไม้ยมก	ใช้เขียนหลังคำที่ต้องการซ้ำ เช่น แดงๆ ไปๆ มาๆ วันหนึ่งๆ อะไร ๆ ก็ดี ยกเว้นคำว่า นานา ไม่ใช้ไม้ยมก
ฯ	ไปยาลน้อย	ใช้เขียนไว้ข้างหลังคำที่รู้กันโดยทั่วไปหรือรู้กันในระหว่างผู้พูดกับผู้พูด แต่ละส่วนหลังไว้ เหลือแต่ส่วนหน้าของคำพอเป็นที่เข้าใจหมายรู้กันได้ เวลาอ่านจะต้องเติมส่วนที่ละไว้นั้นให้ครบ เช่น ข้าฯ อ่านว่า ข้าพระพุทธเจ้า
:	ทวิภาค หรือจุดคู่	ใช้หลังข้อความที่จะมีตัวอย่างหรือข้อชี้แจงหรือข้อไขในลำดับต่อไปนี้ เช่น กฤษฎา : กฤษฎาสอนน้องแบบเรียนกวีนิพนธ์ ถ้าตัวอย่างหรือข้อไขนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายกระทง จะใช้จุดคู่กับขีด เช่น เขามีของหลายสิ่งเช่น:- เสื้อ, หมวก, และรองเท้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เครื่องหมาย	เรียกว่า	วิธีใช้
?	ปรัศนี	ใช้เขียนไว้ข้างหลังคำ หรือข้อความที่เป็นคำถามโดยตรง เช่น ท่านเป็นใคร?
-	ยัติภังค์	ใช้เขียนไว้ระหว่างกลางคำที่เขียนแยกพยางค์กัน เพื่อเป็นเครื่องหมายให้รู้ว่าพยางค์หน้ากับพยางค์หลังนั้นติดกันหรือเป็นคำเดียวกัน เช่น ยุกติ อ่านว่า ยุก - ติ
=	เสมอภาค	ใช้เขียนคั่นกลางเพื่อแสดงว่า ความข้างหน้ากับข้างล่างมีส่วนเท่ากัน เช่น 2 + 2 = 4 นร = คน ศัตรู = ข้าศึก
...	จุดไข่ปลา	ใช้ละข้อความที่ยืดยาวมาก แต่เลือกเก็บเอามาแต่เฉพาะข้อความที่พึงประสงค์ และพออ่านได้ความปะติดปะต่อกันเป็นทำนองย่อความกลาย ๆ ตอนใดที่ไม่ต้องการก็ละไว้ โดยใช้จุดไข่ปลาแทน ฯลฯ แต่คงอ่านจุดไข่ปลานั้นว่า ละ เหมือนกันเช่น "ทรงพระนามว่าศรีมหาราชและพระรา... ทั้งหมด ของพระองค์นั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นภารกิจสำคัญของครูผู้สอน ทำให้ผู้สอนทราบล่วงหน้าว่าจะสอนอะไร เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดประเมินผลโดยวิธีใด เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนสอน ทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอน สอนได้ครอบคลุมเนื้อหา และสอนอย่างมีแนวทางและมีเป้าหมาย ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ ขั้นตอนการจัดทำและหลักการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี เพื่อส่งผลให้การเรียนการสอนดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาและหน่วยงานให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2526 : 187) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง การกำหนดขั้นตอนการสอนที่ครูมุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาและประสบการณ์ในหน่วยงานใด ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 133) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง การวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้ง โดยกำหนดสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล

สุพล วังสินธ์ (2536 : 3 – 4) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนหรือโครงการที่จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ทวีศักดิ์ ไชยมาโย (2537 : 13) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า คือ แผนงานหรือโครงการสอนที่ครูจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยการเตรียมการล่วงหน้าอย่างมีระบบ เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิชาหนึ่งวิชาใด แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมวิชาการ (2538 : 1) แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอนและการวัดผลประเมินผล สำหรับเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์การเรียนบ่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุ อุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น ซึ่งกล่าวอีกนัยหนึ่ง แผนการจัดการเรียนรู้เป็นการเตรียมการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า หรือคือบันทึกการสอนตามปกตินั่นเอง

บูรณชัย ศิริมหาสาคร (2539 : 32 – 35) ได้กล่าวถึงแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดการเรียนรู้หรือการเตรียมการสอนล่วงหน้าก่อนที่จะทำการสอน แล้วจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ใครก็ตามที่จะทำการสอนในวิชานั้นๆ สามารถใช้เป็นแนวทางการสอนได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สมหมาย บุญญฤทธิ์ (2539 : 12) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่ครูต้องเตรียมการล่วงหน้าเกี่ยวกับสิ่งที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ เพื่อให้บรรลุผลของหลักสูตรกำหนด และทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดียิ่งขึ้น

นิยม ทิพจักร์ (2540 : 11) กล่าวถึงแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีความหมายว่าเป็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดไว้เป็นลักษณ์อักษรล่วงหน้า เพื่อทำการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ และการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องมาจากเจตนารมณ์ของหลักสูตร และความพร้อมของผู้เรียนและโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากความหมายของนักการศึกษา สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการสอนอย่างมีระบบเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า และเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาและหน่วยงานให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พอสรุปความสำคัญได้ดังนี้ (สุพล วังสินธ์. 2536 : 5 – 6)

2.1.1 ช่วยทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอน วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา

2.1.2 ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองล่วงหน้า ทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอนได้ตามเป้าหมาย

2.1.3 ช่วยส่งเสริมให้ครูใฝ่ศึกษาหาความรู้ ทั้งหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล

2.1.4 ช่วยใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทนได้

2.1.5 ช่วยเป็นหลักฐานแสดงข้อมูลที่ถูกต้อง เที่ยงตรง เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษา

2.1.6 ช่วยเป็นผลงานทางวิชาการแสดงความชำนาญการและเชี่ยวชาญของผู้จัดทำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (ทวีศักดิ์ ไชยมาโย. 2537 : 4 – 5)

2.2.1 ช่วยให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ในเรื่องหลักสูตร แนวการสอน การจัดทำ การหาสื่อประกอบการสอน ตลอดจนวิธีการวัดประเมินผลอย่างละเอียดทุกแง่มุม

2.2.2 ช่วยให้เกิดการวางแผนวิธีสอน วิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์การเรียนจากหลักสูตรกับหลักจิตวิทยาการศึกษา หรือนวัตกรรมการเรียนใหม่ๆ ตลอดจนปัจจัยอำนวยความสะดวกของโรงเรียน และสภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและทรัพยากรในท้องถิ่น โดยใช้วิธีการเชิงระบบเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 ช่วยให้ครูมีคู่มือที่ทำด้วยตัวเองไว้ล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนครบถ้วน สอดคล้องกับระยะเวลาและจำนวนคาบที่มีอยู่จริงในแต่ละภาคเรียน นั่นคือ สอนได้ครบถ้วนและทันเวลา ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น

2.2.4 ช่วยให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ช่วยให้ครูสามารถวินิจฉัยจุดอ่อนของนักเรียนที่จะได้รับการแก้ไขและทราบจุดเด่นที่ควรได้รับการเสริมสร้างต่อไป นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูเห็นภาพการทำงานของตนเองได้เด่นชัดขึ้น

2.2.5 ช่วยให้ครูผู้สอนใช้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรง เพื่อเสนอแนะแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2.6 ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถทราบขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ในการสอนของครู เพื่อการนิเทศติดตาม และประเมินผลการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.7 ถ้าผู้สอนติดธุระจำเป็นไม่สามารถสอนด้วยตนเองได้ แผนการจัด การเรียนรู้ใช้เป็นคู่มือครูแก่ผู้มาสอนแทนได้อย่างดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.2.8 เป็นการพัฒนาวิชาชีพ ที่แสดงว่างานสอนต้องได้รับการฝึกฝนที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะมีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ

2.2.9 เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความชำนาญการพิเศษหรือความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำไปพัฒนางานในหน้าที่ และเสนอเลื่อนระดับให้สูงขึ้นได้

2.3 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้ (ชาญชัย อาจิณสมาจาร. 2542 : 24 – 27)

2.3.1 ความเจริญงอกงามทางการศึกษาของนักเรียนขึ้นอยู่กับการคัดเลือกเนื้อหาวิชา กิจกรรม ประสบการณ์ และวิธีสอนที่ดัดแปลงให้เข้ากับความสนใจ ความต้องการ ความสามารถ และระดับวุฒิภาวะของเขา ครูฉลาดที่วางแผนบทเรียนของตนเองเป็นอย่างดีจะได้รับผลที่ดีที่สุดในการสอน

2.3.2 แผนการจัดการเรียนรู้รวมถึงการจัดการทำกรอบของจุดมุ่งหมาย แล้วเลือกเนื้อหาวิชา ระเบียบแบบแผน วัสดุอุปกรณ์ และเทคนิคการประเมิน ครูที่ต้องทำสิ่งเหล่านี้ถูกบังคับให้เตรียมและจัดระเบียบบทเรียนของตนให้ดี

2.3.3 การทำแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับการคาดคะเนว่าอะไรจะเกิดขึ้น และเลือกประสบการณ์ที่จะเปลี่ยนเด็กให้ดีขึ้น การคาดคะเนจึงช่วยทำให้เกิดการสอนที่ดีซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของครูทุกคน การทำแผนการจัดการเรียนรู้จะกระตุ้นให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์

2.3.4 แผนการจัดการเรียนรู้ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูฝึกสอน เนื่องจากมีหลายเรื่องในใจของนักศึกษาครู เขาอาจลืมเนื้อหาวิชาหรือลำดับของเนื้อหาที่จะสอน แผนการจัดการเรียนรู้จึงทำหน้าที่เป็นผู้เตือน

2.3.5 การวางแผนช่วยป้องกันการสูญเสียเวลาซึ่งปกติมักเกิดขึ้นกับการสอนที่ไม่ได้จัดระเบียบ แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูมีระบบและระเบียบ นอกจากนี้ยังช่วยครูให้ตัดสินว่าจะสอนอย่างไรจึงไม่มากหรือน้อยเกินไป ถ้าสอนมากเกินไปก็อาจไม่ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้มากนัก ถ้าสอนน้อยเกินไปการสอนซ้ำ ๆ ที่ไม่จำเป็นก็เกิดขึ้น ไม่ว่ากรณีใดก็ทำให้ต้อง สูญเสียเวลา

2.3.6 แผนการจัดการเรียนรู้ป้องกันไม่ให้ออกนอกเนื้อหาวิชา โดยทำให้ครูตระหนักถึงสิ่งที่เขาต้องทำให้สำเร็จในวันนั้น คำถามบางอย่างอาจทำให้การอภิปรายนำไปสู่นอกบทเรียน แต่แผนการจัดการเรียนรู้จะทำให้ครูกลับเข้าสู่ในบทเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.3.7 แผนการจัดการเรียนรู้ให้ความรู้สึกในความมั่นคง โดยเฉพาะต่อครูใหม่ซึ่งมักมีความรู้สึกประหม่าและเครียด แผนการจัดการเรียนรู้ที่เตรียมมาอย่างดีจะช่วยเพิ่มความมั่นใจในตัวเอง และลดความรู้สึกไม่มั่นใจ

2.3.8 หลักการของการทำกิจกรรมด้วยตัวเอง ประยุกต์ใช้ทั้งกับครูและนักเรียน ถ้าเด็กเรียนด้วยการกระทำ ครูก็จะสอนด้วยการกระทำ เช่นเดียวกันจากการทำแผนการจัดการเรียนรู้ ครูจะเป็นครูที่มีประสิทธิผลกว่า โดยการเตรียมการสอนที่ดีจะช่วยประกันถึงการสอนที่ดี

2.3.9 แผนการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์ไม่เพียงกับครูเท่านั้น แต่จะมีประโยชน์ต่ออาจารย์ใหญ่และศึกษานิเทศก์ด้วย อาจารย์ใหญ่และศึกษานิเทศก์สามารถรู้ว่าครูได้สอนอะไรบ้าง เนื้อหาครอบคลุมบทเรียนหรือไม่ ทั้งยังสามารถตัดสินในประสิทธิภาพของครู เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้จะแสดงการเลือกเนื้อหาวิชา และวิธีสอนของครู

2.3.10 แผนการจัดการเรียนรู้ในอดีตจะเป็นประโยชน์สำหรับครูที่ช่วยสอนแทนในยามฉุกเฉิน ครูสอนแทนจะกำหนดบทเรียนในอนาคต โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานเนื้อหาวิชาที่ได้สอนในชั้นเรียนไปแล้ว

3. ลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

มีนักการศึกษาและหน่วยงานให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ไว้ดังนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ (วัลลภ กันทรัพย์. 2537 : 10)

3.1.1 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุดโดยครูเป็นผู้คอยชี้นำ ส่งเสริมหรือกระตุ้น ให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินเป็นไปตามความมุ่งหมาย

3.1.2 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3.1.3 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนไปใช้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.1.4 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้วัสดุที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จราคาสูง

3.2 ข้อคิดเกี่ยวกับหลักการสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (สงบ ลักษณะ. 2540 : 20)

3.2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน

3.2.2 กิจกรรมการเรียนสามารถนำไปสู่จุดประสงค์ได้

3.2.3 ผู้เรียนมีโอกาสเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกตามกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม

3.2.4 ใช้เนื้อหาใกล้ตัว

3.2.5 ครูผู้สอนแสวงหา คิดค้น พัฒนา สื่อราคาย่อมเยาในท้องถิ่น สื่อเสริมการเรียนรู้

3.2.6 จัดระบบการวัดผลประเมินผลต่อเนื่อง ใช้ผลเพื่อการพัฒนา

4. ประเภทของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่นิยมกันมี 3 ประเภท คือชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 913 – 916) กล่าวว่า

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยประสบการณ์ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการสอนกลุ่มเนื้อหาสาระขนาดใหญ่ มีความคิดรวบยอดหลายอย่าง และใช้เวลาสอนต่อเนื่องกันหลายครั้ง ครั้งละหลาย ๆ คาบ ในการสอนให้ครบทั้งแผนต้องใช้เวลาเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยย่อย หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยให้เล็กลง แต่ยังไม่เล็กถึงที่สุด เพราะแต่ละหน่วยย่อยใช้สอนได้มากกว่า 1 ครั้ง

4.3 แผนการจัดการเรียนรู้ระดับบทเรียน เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผน ต่อการสอน 1 ครั้ง

5. รายละเอียดของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้

ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ หรือแผนการจัดการเรียนรู้ จำแนกได้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2538 : 352)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.1 สาระสำคัญ คือ ความคิดรวบยอดหรือหลักการ หรือโครงสร้างของเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ หลังจากเรียนเรื่องราวนั้นๆ ไปแล้ว ฉะนั้นเนื้อหาสาระจะถูกต้องครอบคลุมและชัดเจน

5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์จากหลักสูตรในคำอธิบายรายวิชา เป็นสิ่งบอกให้ทราบว่าจะจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในขั้นใดของทักษะ เช่น ขั้นความรู้ ความจำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และควรมีจุดประสงค์ย่อยเพื่อนำทางไปสู่การเรียนรู้ปลายทางด้วย

5.3 เนื้อหา คือ เนื้อหาสาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

5.4 กิจกรรมการเรียนการสอน คือ การจัดสถานการณ์ การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ต้องเน้นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ได้ฝึกปฏิบัติทั้งงานกลุ่มและงานรายบุคคล ฉะนั้นกิจกรรมจะต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความสนใจ ความเหมาะสม และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5.5 สื่อการเรียนการสอน คือ เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุจุดประสงค์ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น สื่อการเรียนการสอนจึงควรมีความสนใจ ความประหยัดและช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

5.6 การวัดและประเมินผล คือ การประมาณค่าของสิ่งต่างๆ เพื่อบอกคุณภาพของสิ่งนั้นๆ เช่น การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการบอกคุณภาพว่าผู้เรียนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ใช้ข้อมูลมากเพียงพอที่จะนำมาประกอบการวินิจฉัยได้ เป็นต้นว่า แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ และอื่นๆ การวัดและประเมินผลที่ดีควรจะมีความเที่ยงตรง ความเชื่อถือได้ และความสามารถประยุกต์ได้

5.7 กิจกรรมเสนอแนะ คือ การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้เท่านักเรียนโดยการจัดในโอกาสต่างๆ นอกเวลาเรียน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อซ่อมเสริม และการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักและเห็นคุณค่าของวิชาที่เรียน

5.8 ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย (ตรวจสอบ นิเทศ/เสนอแนะรับรอง) คือ การตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนที่จะนำไปใช้สอนจริงและลงชื่อ วัน เดือน ปี กำกับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.9 บันทึกผลการเรียนหลังสอน คือ การบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วเกิดผลอย่างไร นำผลมาบันทึกไว้เป็นการปรับปรุงแก้ไขในคราวต่อไป และลงชื่อ วัน เดือน ปี กำกับ

แนวที่ยึดคาบเวลาเป็นหลัก คือ การทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายคาบ รายสัปดาห์ รายเดือน รายภาคการศึกษา หรือรายปีก็ได้

แนวที่ยึดเนื้อหาเป็นหลัก เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่พิจารณาว่าเนื้อหาและวิชา หรือ รายวิชา มีหัวข้อหรือหน่วยเนื้อหาย่อยอะไรบ้าง แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนจะใช้หัวข้อหรือหน่วยเนื้อหานั้นเป็นขอบข่ายของแต่ละแผน

เอกสารประกอบการทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักสูตร คู่มือครู หนังสือเรียน และเอกสารอื่นๆ เช่น วารสาร

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะต้องยึดส่วนประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้อย่างน้อยส่วนนี้เป็นแนวทางในการเขียน ส่วนประกอบอื่นๆ เป็นส่วนเสริม เมื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้ว ส่วนจะพัฒนา ปรับปรุง เพิ่มเติมความจำเป็นความต้องการของแต่ละหน่วยงานได้

6. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

6.1 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (สนอง อินละคร. 2535 : 31 – 32)

6.1.1 ทำให้เกิดการวางแผน วิธีสอน วิธีเรียน มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการผสมผสานของเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์ในการเรียนจากหลักสูตรกับหลักจิตวิทยาการศึกษา หรือนวัตกรรมการเรียนใหม่ๆ ผสมกับปัจจัยการอำนวยความสะดวกของโรงเรียนและสภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และทรัพยากรในท้องถิ่น

6.1.2 ช่วยให้ครูมีคู่มือของตน ทีทำด้วยตนเองล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนได้ดีมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนและทันเวลา

6.1.3 ถ้าผู้สอนติดธุระจำเป็นไม่ได้สอนด้วนตนเอง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยให้ครูที่มาสอนแทนมีความมั่นใจยิ่งขึ้น

6.1.4 เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงความชำนาญการพิเศษ หรือ ความเชี่ยวชาญของผู้ทำการสอน ซึ่งสามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างที่ดีกับครูทั่วไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6.2 แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเอกสารเครื่องมือช่วยให้ครูดำรงการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 134)

6.2.1 รู้วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6.2.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ

6.2.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

6.2.4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน สอนให้ครบถ้วนและทันเวลา ถ้าครูมีความจำเป็นไม่ได้สอนด้วยตนเอง ผู้ที่มาสอนแทนสามารถสอนแทนได้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

4.7 รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

ได้มีผู้วางรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลาย พอสรุปได้ ดังนี้

ตัวอย่างรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ รูปแบบที่ 1 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 :34)

แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่

หน่วยย่อยที่.....ชั้น.....

เรื่อง.....เวลาเรียน.....คาบ

---

1. สาระสำคัญ

.....

.....

2. จุดประสงค์

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง.....

2.2 จุดประสงค์นำทาง.....

3. เนื้อหา

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. กิจกรรม

.....

.....

.....

5. สื่อการเรียนการสอน

.....

.....

6. การวัดผลและประเมินผล

.....

.....

7. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม หรือภาคผนวก

.....

.....

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ รูปแบบที่ 2 (สุพล วังสินธ์. 2536 : 8)

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง .....เวลา.....คาบ

จุดประสงค์การเรียนรู้.....

จุดประสงค์ย่อย 1. .....

2. .....

3. .....

สาระสำคัญ .....

.....

จุดประสงค์นำทาง	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการเรียนการสอน	การวัดและประเมินผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ รูปแบบที่ 3 (สุพล วังสินธ์. 2536 : 9)

แผนการจัดการเรียนรู้.....

เรื่อง.....เวลา.....คาบ

1. สาระสำคัญ.....

.....

2. จุดประสงค์การเรียนรู้.....

จุดประสงค์ย่อย 1. .....

2. .....

3. .....

3. กิจกรรมการเรียนการสอน.....

.....

.....

.....

4. สื่อการเรียนการสอน

4.1 .....

4.2 .....

4.3 .....

5. การวัดและประเมินผล

5.1 วัดตามจุดประสงค์ในข้อ 2 .....

5.2 วิธีวัด.....

5.3 เกณฑ์การผ่าน .....

5.4 เครื่องมือวัด.....

6. กิจกรรมเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

8. ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

8.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กระทำตามขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 33)

8.1.1 ศึกษาหลักสูตรเพื่อให้เข้าใจหลักสูตร จุดหมาย โครงสร้างของกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ จุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์ และคำอธิบายกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งได้กล่าวถึงแนวการจัดกิจกรรมการการเรียนรู้ของนักเรียน เนื้อหาสาระสำคัญ ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ วิธีที่ครูจะสอนในแต่ละรายวิชา

8.1.2 ศึกษาการใช้คู่มือหลักสูตร คู่มือหลักการสอน แนวการสอน เพื่อให้เข้าใจจุดเน้นของหลักสูตร เหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร สาระสำคัญที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง บทบาทของครูผู้สอน ตลอดจนกระบวนการต่างๆ พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

8.1.3 นำโครงสร้างเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์และจุดประสงค์รายวิชามากำหนดหัวข้อเนื้อหาหลัก หัวข้อเนื้อหาย่อยโดยให้สัมพันธ์กับอัตราเวลาที่กำหนดให้ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์เป็นการกำหนดการสอนระยะยาว

8.1.4 ศึกษาตัวอย่างการสอนในคู่มือครู แล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน คาบเวลาเรียน ให้เหมาะสมกับหัวข้อเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหัวข้อ เพื่อครูนำไปปรับสอนให้เหมาะสมกับเวลาที่จัดไว้ในตารางเรียนของแต่ละวันในแต่ละสัปดาห์ต่อไป

8.1.5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูจะต้องพิจารณาหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาประกอบ เช่น หนังสือค้นคว้า อ้างอิง สาระสำคัญสำหรับครู หนังสือเรียน สื่อการเรียนการสอน วัสดุสำหรับนักเรียนฝึกปฏิบัติ ข้อทดสอบสำหรับวัดผลและประเมินผลนักเรียน

8.2 ขั้นตอนการทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (สุพล วังสินธ์. 2536 : 7)

8.2.1 ศึกษาหลักสูตร ต้องศึกษาหลักสูตรอย่างกว้างขวางและอย่างลึกซึ้งในวิชาและรายวิชาที่สอน เช่น ศึกษาโครงสร้างของวิชา จุดประสงค์ของวิชา สื่อการเรียนการสอนที่กำหนดในรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และธรรมชาติของรายวิชา เป็นต้น

8.2.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลาและกิจกรรม วิเคราะห์ได้จากคำอธิบายรายวิชา โดยให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของวิชา และจุดประสงค์ของหลักสูตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

8.2.3 หากลวิธี กลวิธีสอนจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตร โดยใช้ทักษะกระบวนการและทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดทั้งประสมประสานระหว่างประสบการณ์และจินตนาการของผู้สอนเอง คงจะไม่มีวิธีสอนใดที่วิเศษที่สุดในโลกนี้

วิธีการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้มากที่สุดจะต้องยึดให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ให้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ให้รู้จักการวางแผนและฝึกทักษะเป็นกลุ่มและรายบุคคล เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และเห็นช่องทางในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

8.2.4 จัดทำสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการอสนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะเป็นสื่อที่ใช้อยู่แล้วหรือสื่อที่คิดขึ้นใหม่ก็ได้ แต่ต้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาด้วย

8.2.5 จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล เครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเครื่องมือนั้นจะต้องวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ตลอดทั้งครอบคลุมถึงกระบวนการวางแผนของนักเรียนทั้งจาดสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลองอีกด้วย

8.2.6 กำหนดโครงสร้างสำหรับ 1 รายวิชา การกำหนดโครงสร้างสำหรับหนึ่งรายวิชาสามารถปฏิบัติได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ โครงสร้างอย่างสังเขป และโครงสร้างอย่างละเอียด

โครงสร้างอย่างละเอียด เป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ให้เห็นเป็นภาพรวมตลอดใน 1 รายวิชา ส่วนโครงสร้างอย่างสังเขปเป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และเวลา เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดใน 1 รายวิชา

8.2.7 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ขยายจากโครงสร้าง เป็นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ในแต่ละคาบ/ชั่วโมง อย่างละเอียด และปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้โดยมีส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้การดำเนินการสอนบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีมากมายหลากหลายข้อแตกต่างกันไป แต่ส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้จะต้องมีในแผนการจัดการเรียนรู้ คือ

1) เนื้อหาสาระ

2) จุดประสงค์

3) กิจกรรมการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4) สื่อการเรียนการสอน

5) การวัดและประเมินผล

ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำเสนอได้แนวคิดจากการดำเนินการสอนของกรมวิชาการก็จะเพิ่มกิจกรรมเสนอแนะเข้ามาเพิ่มอีกด้วย

9. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเรียนตามหลักสูตรการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 120)

9.1 กิจกรรมการสอน ประกอบด้วย 3 ขั้น

9.1.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

9.1.2 ขั้นสอน

9.1.3 ขั้นสรุป

9.2 กิจกรรมจะต้องช่วยบรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้

9.3 กิจกรรมต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน

9.4 กิจกรรมต้องส่งเสริมให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาและคิดวิพากษ์วิจารณ์ได้

9.5 กิจกรรมต้องมีหลายๆ อย่างแตกต่างกัน สนองความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล

9.6 กิจกรรมนั้นช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทุกด้าน

9.7 กิจกรรมนั้นได้ผลคุ้มค่า ไม่เปลืองทรัพย์และเวลา

9.8 กิจกรรมนั้นนักเรียนทุกคนสามารถทำได้ แสดงออกได้ไม่ยากเกินไป

9.9 ควรกำหนดผลของการกระทำกิจกรรมนั้นๆ ให้เห็นพฤติกรรมอย่างชัดเจน

9.10 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

การสร้างแบบฝึกทักษะ

5.1 ความหมายและความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 1) ให้นิยามว่า แบบฝึก หรือแบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียน ในบางวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2536 : 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะว่า วิธีสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดมากๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น คือ แบบฝึก เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี

สมชัย ไชยกุล (2526 : 14 – 15) ได้เสนอลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

2.1 ควรสร้างขึ้นเพื่อฝึกสิ่งที่สอนมิใช่ทดสอบว่านักเรียน เรียนรู้อะไรบ้าง

2.2 ควรเกี่ยวกับโครงสร้างเฉพาะสิ่งที่จะสอนเพียงอย่างเดียว

2.3 สิ่งที่ฝึกเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว

2.4 ควรเป็นข้อความสั้น ๆ

2.5 ไม่ควรใช้คำศัพท์มากเกินไป

2.6 ต้องออกเสียงทุกแบบฝึกก่อนนำไปอ่านหรือเขียน

2.7 ควรเป็นแบบฝึกที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการสนองตอบสิ่งที่พึงปรารถนา

2.8 แต่ละแบบฝึกควรออกเสียงให้มากที่สุด

2.9 ควรใช้คำสัมผัสคล้องจอง

นิตยา ฤทธิ์โยธี (2520 : 32) กล่าวว่าลักษณะของแบบฝึกที่ดีควรประกอบด้วยเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน และมีคำชี้แจงสั้นๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำให้ง่ายให้ใช้เวลาที่เหมาะสม เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของแบบฝึกทักษะ จะเห็นได้ว่า แบบฝึกทักษะที่ดีนั้นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน เช่น แบบฝึกทักษะมีความตรงตามเนื้อหา เหมาะสมกับวัย เวลา ความสามารถความสนใจและสภาพปัญหาของผู้เรียน

3. หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

การนำหลักจิตวิทยามาใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะจะทำให้ได้แบบฝึกที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียน และนักเรียนมีโอกาสได้ตอบสนองสิ่งเร้าด้วยการแสดงออกทางความสามารถ ความเข้าใจในการฝึกที่สอดคล้องกับวัยความสามารถ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

และความสนใจของนักเรียน หลักจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกมีหลายประการ ดังนี้

3.1 หลักจิตวิทยาที่ควรนำมาสร้างแบบฝึกทักษะพอสรุปได้ ดังนี้ (สุจริต เพียรชอบ. 2542 : 52 – 62)

3.1.1 กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ เกี่ยวกับแบบฝึกหัด ซึ่งสอดคล้องกับการทดลองของวัตสัน (Watson) นั่นคือ สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ยิ่งทำให้ผู้ฝึกคล่องแคล่วสามารถทำได้ดี ในทางตรงข้ามสิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึก ทอดทิ้งไปนานล้วย่อมทำได้ไม่ดีเหมือนเดิม ต่อเมื่อมีการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำก็จะช่วยให้เกิดทักษะเพิ่มขึ้น

3.1.2 ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรคำนึงว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจที่ต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมไม่ยากหรือง่ายเกินไป และควรมีหลายแบบ

3.1.3 การจูงใจผู้เรียน สามารถทำได้โดยจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายากเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไป และทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึก นอกจากนั้นการให้แบบฝึกสั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย

3.1.4 การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตและการเรียนรู้มาให้นักเรียนได้ทดลองทำ ภาษาที่ใช้พูด ใช้เขียนในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนและทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัว นอกจากจะจำได้แม่ยำแล้วนักเรียนยังสามารถนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อีกด้วย

3.2 หลักจิตวิทยาการศึกษามาใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะ พอสรุปได้ ดังนี้ (พรรณี ชูทัย. 2542 : 192 – 195)

3.2.1 การสาธิตและการอธิบายแนะนำ เริ่มแรกควรบอกให้นักเรียนทราบว่าจะทำอย่างไร ชี้แจงให้เห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียนนั้น เพื่อเร้าให้เด็กเกิดความสนใจ

3.2.2 ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกทันทีหลังจากการสาธิต และสิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ การทำซ้ำและการเสริมแรง ควรให้โอกาสเด็กได้ฝึกซ้ำ ๆ และควรให้ได้รับการเสริมแรงอย่างทั่วถึง

3.2.3 ขณะที่ฝึกหัดควรมีการให้คำแนะนำเพื่อให้เด็กได้ฝึกทักษะนั้น ๆ ได้ด้วยตนเอง

3.2.4 ให้คำแนะนำอยู่ในบรรยากาศที่สบายๆ ครูผู้สอนต้องใจเย็น ไม่ดุ บรรยากาศไม่ตึงเครียด จะยั่วยุให้เด็กเกิดความพยายามที่จะฝึก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.2.5 สิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนพบปัญหายุ่งยากในการฝึกทักษะใหม่ คือ การที่ทักษะเก่าของผู้เรียนจะมารบกวนทักษะใหม่ ซึ่งแก้ไขได้ด้วยการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจว่าทักษะใหม่ที่จะฝึกฝนนั้นจะมีวิธีการของมันเอง ซึ่งต่างไปจากวิธีการของทักษะเก่าและพยายามกระตุ้นนักเรียนให้ระลึกอยู่เสมอว่าเขากำลังเรียนทักษะใหม่

หลักจิตวิทยาดังกล่าว ผู้ศึกค้นคว้านำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะให้น่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความถนัดของนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนสนุกสนาน นักเรียนมีความพอใจที่จะเรียนและประสบผลสำเร็จของการเรียนนั้น ๆ

4. ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

4.1 แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 145 – 146)

4.1.1 ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

4.1.2 ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน

4.1.3 ครูได้แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่สุดตามความสามารถของตนเอง

4.1.4 ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนได้

4.1.5 ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานด้วยตนเอง

4.1.6 ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

4.1.7 คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของตนเองโดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาหรือความกดดันอื่นๆ

4.1.8 แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหา ฝึกซ้ำๆ ในเรื่องที่เรียน

4.2 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้ (ประทีป แสงเปี่ยมสุข. 2538 : 53)

4.2.1 เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู

4.2.2 ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น

4.2.3 ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในทางจิตใจมากขึ้น

4.2.4 ช่วยเสริมสร้างทักษะทางภาษาให้คงทน

4.2.5 เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว

4.2.6 ช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.2.7 ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่างๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน

4.2.8 ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในบทเรียน

4.2.9 ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

4.2.10 ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนะคติที่ดีต่อการสะกดคำ

4.3 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้ อดุลย์ ภูปลื้ม (2539 : 24 – 25)

4.3.1 ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น

4.3.2 ช่วยให้จดจำเนื้อหา และคำศัพท์ต่างๆ ได้คงทน

4.3.3 ทำให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน

4.3.4 ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง

4.3.5 สามารถนำแบบฝึกหัดมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้

4.3.6 ทำให้ทราบข้อบกพร่องของนักเรียน

4.3.7 ทำให้ครูประหยัดเวลา

4.3.8 ทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากประโยชน์ของแบบฝึกทักษะที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แบบฝึกช่วยในการฝึกหรือเสริมทักษะทางภาษา การใช้ภาษาของนักเรียน สามารถนำมาฝึกซ้ำ ทบทวนบทเรียนและผู้เรียนสามารถนำไปทบทวนด้วยตนเอง จดจำเนื้อหาได้คงทน มีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย นักเรียนรู้คำศัพท์และความหมายได้กว้างขวางยิ่งขึ้น นำแบบฝึกไปแก้ปัญหาการอ่าน การเขียนเป็นรายบุคคลและกลุ่มได้ดี แบบฝึกเป็นอุปกรณ์การเรียนอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถทดสอบความรู้ วัดผลการเรียนรู้และประเมินผล นักเรียนก่อนและหลังเรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้ครูทราบข้อบกพร่องผู้นักเรียนเฉพาะจุดได้ นักเรียนทราบผลความก้าวหน้าของตนเอง ครูประหยัดเวลาค่าใช้จ่าย และลดภาระได้มาก

5. ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ

การสร้างแบบฝึกทักษะ สามารถกระทำตามขั้นตอนได้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2542 : 145 – 146)

5.1 ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกระดับชั้น

5.2 วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและแบบฝึกหัด

5.3 พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้ประโยชน์อย่างไร ในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง

5.4 สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ในข้อที่ 2

5.5 สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะ ในแต่ละบัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตร พิจารณาตามความเหมาะสม

5.6 สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้อาจทำเพิ่มเติมเมื่อได้นำบัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว

5.7 สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือผลการเรียน โดยจัดทำเป็นตอน เป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า

5.8 นำแบบฝึกไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่อง คุณภาพของแบบฝึก และคุณภาพของแบบทดสอบ

5.9 ปรับปรุงแก้ไข

5.10 รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

6. หลักในการฝึกทักษะ

6.1 หลักในการใช้แบบฝึกทักษะ มีดังนี้ (กรมวิชาการ. 2542 : 167)

6.1.1 ก่อนการฝึกควรสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเสียก่อน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและทราบเหตุผลที่จะต้องฝึก การฝึกอย่างไม่เข้าใจความหมายอาจไม่ทำให้เกิดทักษะ

6.1.2 การฝึกควรให้ผู้เรียนได้รับการฝึกตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ภายใต้การแนะนำที่ดี ถ้าฝึกทักษะผิด ๆ จะทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมากในการแก้ไข

6.1.3 ช่วงเวลาการฝึกสั้น ๆ บ่อย ๆ ด้วยแบบฝึกที่คัดเลือกแล้วเป็นอย่างดี จะมีประสิทธิภาพกว่าการฝึกช่วงยาวๆ ซึ่งผู้เรียนจะเบื่อหน่าย ไม่สนใจ

6.1.4 กิจกรรมการควรจะหลากหลาย นอกจากแบบฝึกหัดต่างๆ อาจใช้เกม ปัญหาหรือกิจกรรมอื่น ๆ บ้าง

6.1.5 การฝึกอย่างมีความมุ่งหมายจะเกิดประโยชน์มาก ถ้าผู้เรียนเห็นคุณค่าและความจำเป็นของสิ่งที่เรียนหรือฝึก โดยอาจใช้การทดสอบหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อชี้ให้เห็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังการฝึก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6.1.6 การฝึกควรสัมพันธ์กับความมีเหตุผล ขณะฝึกควรให้ผู้เรียนใช้ความคิดหาเหตุผลควบคู่ไปด้วย

6.2 การสร้างแบบฝึกที่ดี นอกจากจะคำนึงถึงหลักในการสร้างและหลักในการฝึกแล้ว จะต้องอาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ประกอบด้วย ดังต่อไปนี้ (พรรณี ชูทัย. 2542 : 39)

6.2.1 ความใกล้ชิด คือ ถ้าใช้สิ่งเร้าหรือการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน

6.2.2 การฝึกหัด คือ การให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำ ๆ กัน เพื่อช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่แม่นยำ

6.2.3 กฎแห่งผล คือ การที่ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนเองด้วยการเฉลยคำตอบให้แก่ผู้เรียน

6.2.4 การจูงใจ คือ การจัดแบบฝึกหัดเรียงลำดับจากแบบฝึกง่ายและสั้นไปสู่เรื่องที่ยากและยาวขึ้น ควรมีภาพประกอบและมีหลายรส หลายรูปแบบ

สรุปได้ว่า กระบวนการสร้างแบบฝึกทักษะจะต้องมีการศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหา พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป นอกจากนั้นก่อนการฝึกควรสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเสียก่อน การฝึกควรเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ บ่อย ๆ มีกิจกรรมการควรจะหลากหลาย และการสร้างแบบฝึกที่ดี นอกจากจะคำนึงถึงหลักในการสร้างและหลักในการฝึกแล้ว จะต้องอาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ประกอบด้วย เช่น ความใกล้ชิด การฝึกหัด กฎแห่งผล และ การจูงใจจากแบบฝึกง่ายและสั้นไปสู่เรื่องที่ยากและยาวขึ้น ควรมีภาพประกอบและมีหลายรส หลายรูปแบบ จึงจะทำให้การจัดกิจกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ความคงทนของการเรียนรู้

1. ความคงทนของการเรียนรู้ (Retention of learning)

ความคงทนของการเรียนรู้ คือ การวัดความทรงจำที่เหลืออยู่ระหว่างการสิ้นสุดการเรียนรู้กับการวัดหรือการทดสอบ ช่วงระยะเวลาที่ห่างนี้เรียกว่าการเว้นช่วงระยะเวลา (Spacing effect)

ความคงทนของการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับวิธีการเรียนรู้ว่าเป็นแบบให้เนื้อหากับจำนวนมาก ๆ อย่างรวดเร็ว (Massed learning) หรือเนื้อหาที่มีจำนวนน้อย ๆ แต่มีการท่องฝึกหัดบ่อย ๆ (Distributed learning) ซึ่งจากการทดลองของ เกรนเบร์อก (Glenberg. 1976 : 1983) เกี่ยวกับความคงทนของความจำโดยการให้จำคำโดยการให้จำคำเป็นคู่และทำการทดสอบเกี่ยวกับการเว้นช่วงระยะเวลาต่อการเรียนภาษาอังกฤษกับภาษาเสปน 50 คำ ผลการทดลอง พบว่า ถ้าจะให้มีการคงทนของการเรียนรู้ และมีการเรียนเนื้อหาน้อย ๆ แต่ฝึกหัดท่องจำบ่อย ๆ

2. การลืม (Forgetting)

กอร์ดอน (Gordon. 1989 : 290 – 380) ได้ให้ความหมายของการลืมว่าเป็นความสามารถในการจำข้อมูลที่ได้ถูกเก็บข้อมูลลดลงเมื่อเวลาผ่านไป ซึ่งไม่ได้เป็นผลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ทางด้านประสาทสัมผัส (Sensory) ทักษะทางร่างกาย และแรงจูงใจ โดยที่ กอร์ดอน ได้แบ่งประเภทของการลืมออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 การลืมในความจำในระยะสั้น การลืมประเภทกอร์ดอน ได้อธิบายถึงสาเหตุของการลืม โดยอาศัยพื้นฐาน 2 ทฤษฎี ต่อไปนี้

2.1.1 ทฤษฎีการเลือนหายได้อธิบายสาเหตุของการลืมว่ามือข้อมูลที่ถูกบันทึกลง ในความจำระยะสั้นแล้วจะคงอยู่ในระบบระยะสั้นเมื่อไดก็ตามที่ข้อมูลได้ถูกเก็บไว้ ก็จะเกิดความเสื่อมสลายลงไปตามกาลเวลา ยิ่งเวลาผ่านไปนานเท่าไร ข้อมูลที่ถูกเก็บบันทึกไว้ก็อ่อนลง อ่อนลงเรื่อย ๆ อันเป็นผลให้ยากต่อการจำจนในที่สุดล้นหลังจากหลายวินาทีผ่านไป ข้อมูลจะสูญหายไปหมด และก็เกิดการลืมขึ้นอย่างสมบูรณ์ ถึงว่าแม้นักทฤษฎีทั้งหลานเหล่านี้ได้เสนอว่าความเลือนหายของความจำเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ทำให้เกิดการช้าลงได้โดยการฝึกทบทวน ซึ่งหมายถึงว่าเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ในการเก็บรักษาข้อมูลให้มีความแข็งแรงเข้มข้น หรือคงอยู่ได้ต่อไปโดยการทบทวนซ้ำ สิ่งเร้ากับตังเองไปเรื่อย ๆ และเมื่อไดก็ตามที่การฝึกซ้อมทบทวน หยุดลง การเลือนหายของข้อมูลก็จะเริ่มต้นทันที

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ทฤษฎีการเลือนหายนี้สามารถอธิบายถึงผลการทดลองที่ได้จากการทดลองปีเตอร์สัน และปีเตอร์สัน (Gordon. 1989 : 370) ที่ได้ทำการทดลองโดยใช้ตัวหลอกล้อเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เข้ารับการทดลองฝึกซ้อมทดลองตัวอักษร 3 ตัว ซึ่งการทดลองได้ถูกสกัดกันไว้ ข้อมูลที่เป็นแผนผังก็ได้เรือนหายไปตามกาลเวลา

2.1.2 ทฤษฎีการรบกวน ทฤษฎีนี้ได้อธิบายถึงการรบกวนว่า ไม่ได้เกิดจากสิ่งที่เร้าที่อยู่ในความทรงจำได้สูญหายไปกับกาลเวลา หากแต่ว่าเร้าเป็นสิ่งที่ถูกบันทึกลงในความทรงจำระยะสั้นจะสามารถคงอยู่ในระบบความทรงจำได้อย่างไม่ถาวรหมายถึงการลืมสิ่งเร้าใดเร้าหนึ่งเกี่ยวกับความเป็นปัจจุบันของสิ่งเร้าตัวอื่น ๆ ที่เราเก็บบันทึกไว้อีกนัยหนึ่งก็คือการบันทึกสิ่งเร้าที่ไม่เป็นเป้าหมายจะรบกวนความทรงจำในสิ่งเร้าเป้าหมายที่ได้รับเข้ามาดังนั้นถ้าได้รับบันทึกสิ่งเร้าในระบบความจำระยะสั้น จากนั้นก็มีสิ่งเร้าอีกหนึ่งได้ก่อตังขึ้นสิ่งเร้าที่สองนี้มีแนวโน้มที่จะไปเบียดหรือเคลื่อนย้ายสิ่งเร้าออกจากระบบความทรงจำ

จากทฤษฎีการรบกวนได้แบ่งการรบกวนออกเป็นสองลักษณะ คือ
การย้อนระงับ และการตามระงับ ดังนี้ (ชัยพร วิชชาวุธ. 2538 : 73)

1) การย้อนระงับ เป็นตัวสะท้อนในความสามารถของความจำที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ในการระงับความคงทนของความทรงจำที่เกิดขึ้นอยู่ในก่อนหน้านี้แล้ว การย้อนระงับหมายถึง การที่สิ่งเร้าภายหลังไปย้อนระงับการจำที่เร้าจำไว้ก่อนแล้วเข้าทำนองได้หลังลืมหน้า

2) การตามระงับ เป็นการที่ความคงทนของความจำได้เริ่มสร้างขึ้นในขณะที่ถูกรบกวนโดยความทรงจำที่ได้สร้างขึ้นก่อนหน้านี้ การตามระงับ หมายถึง การที่สิ่งเร้าไว้แล้วถูกระงับการจำสิ่งเร้าใหม่ทำให้สิ่งเร้าใหม่ลดน้อยลง เข้าทำนองความรู้เก่ารบกวนความรู้ใหม่ ทำให้จำความรู้ใหม่ได้ไม่ดีเข้าธรรมนองได้หน้าลืมหลัง

2.2 การลืมในความจำในระยะยาว (Long – term forgetting)

การลืมในความจำระยะยาว 2 ลักษณะ ดังนี้ ได้ได้อธิบาย

2.2.1 การตามระงับ (Proactive Interferences) ในระบบความจำระยะยาว การค้นพบการตามระงับ (PI) นี้เป็นการพบโดยมิได้ตั้งใจของ อันเดอร์วูด (Undenwood) ในปี 1957 ที่ทำการศึกษาการเกิด PI ใน LTM อย่างเป็นระบบ โดยการฝึกให้คนจำคำคู่สัมพันธ์ครั้งละ 10 คู่ คำคู่สัมพันธ์ที่ให้จำเป็นคำใหม่ทุกวันเว้นวัน และก่อนที่จะจำคำคู่สัมพันธ์ก็ทดสอบความจำคำคู่สัมผัสที่เรียนมาก่อนแล้ว ทุกครั้ง ผลการทดลองปรากฏว่า

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ความทรงจำสามารถในการจำลดลงตามลำดับจากชุดแรก 70 ลดลงเหลือประมาณ 25 (ชัยพร วิชชาวุธ. 2538 : 81)

2.2.2 การย้อนระงับ ในระบบความจำระยะยาว ซึ่งปริมาณของ RL และ LTM ขึ้นอยู่กับกิจกรรมแทรกดังนี้

1) หากกิจกรรมแทรกคล้ายคลึงกับสิ่งที่ได้จำไว้ก่อนแล้ว ปริมาณของ RI จะเกิดมากขึ้น

2) ปริมาณของ RL และ LTM ขึ้นอยู่กับกิจกรรมแทรกซึ่งหากมีกิจกรรมแทรกยิ่งมาก ปริมาณ RI ยิ่งมาก

3) ปริมาณของ RL ขึ้นอยู่กับการหลับและตื่น ซึ่ง ในขณะที่ตื่นปริมาณ RI จะมากกว่าในขณะที่หลับเนื่องจากขณะที่ตื่นมีกิจกรรมมากกว่าตอนที่หลับ ทำให้เกิด RI มากขึ้น

เชอรมาร์ค (Cermak. 1972 : 21 – 23) ได้อธิบายเกี่ยวกับการระงับในความจำระยะยาวไว้ว่า RI เป็นอิทธิพลเกี่ยวกับการคงทนของสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปก่อนหน้านี้ ซึ่ง ได้ทำการวิจัย เมื่อ ปี 1924 เกี่ยวกับเพื่อปฏิเสธทฤษฎีการเลือนหายที่กล่าวถึงสาเหตุการลืมในโดยการแบ่งกลุ่มการทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกได้รับเงื่อนไขการนอนหลังจากนำเสนอข้อมูลแล้วส่วนกลุ่มที่ 2 ได้รับเงื่อนไขในการทำกิจกรรมตามปกติ จากนั้นทั้ง 2 กลุ่มสลับกันทำทั้ง 2 แบบ โดยตั้งสมมุติฐานว่าถ้าเวลาเป็นสาเหตุของการลืมแล้ว เมื่อเวลาผ่านไปเท่ากันกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มจะมีความคงทน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ดำเนินกิจกรรมตามปกติในชีวิตประจำวัน เกิดการลืมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างการลืม ซึ่งตีความหมายได้ว่าการรบกวนที่เกิดขึ้นตามลำดับที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนนักทฤษฎีว่าการนอนเป็นการรบกวนอย่างหนึ่งโดยตัวมันเอง ดังนั้นจึงมีการลืมเกิดขึ้นได้

ปริมาณของ RL และ LTM ที่เกิดขึ้นสรุปเป็นกฎเกี่ยวกับการถ่ายโยงและการรบกวนได้ 3 ข้อดังนี้

1) ถ้าการเรียนรู้สิ่งเร้าทั้ง 2 สถานการณ์มีความคล้ายกัน และมีการตอบสนองเหมือนกันตจะเกิดการ ถ่ายโยงทาง บวกและเอื้อต่อการระลึกข้อมูลซึ่งยิ่งสิ่งเร้ามีลักษณะคล้ายคลึงกันมากเท่าได การถ่ายโยงทาง บวกก็จะเกิดมากขึ้นเท่านั้น

2) เมื่อสิ่งเร้าทั้งสองสถานการณ์เหมือนกัน และตอบสะนองแตกต่างกันจะเกิดการถ่ายโยงทางลบ ซึ่งจะทำให้เกิดการรบกวนขึ้นเมื่อละลึกถึง ทั้ง 2 สถานการณ์

ผลกระทบนี้สามารถให้ลดลงได้ด้วยการเพิ่มความคล้ายคลึงในการตอบสนอง ยิ่งการตอบสนองทั้ง 2 ตัวคล้ายคลึงกันมากเท่าไหร่การรบกวนก็จะเกิดน้อยลงเท่านั้น

จากการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับความคงทนในการเรียนรู้จากนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน จะเห็นว่า ความคงทนในการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญและควรปลูกฝังในตัวของผู้เรียน เพราะจำทำให้การจดจำในสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล สานารถกระทำได้โดยให้เนื้อหาที่มีความหมายต่อผู้เรียน มีการทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ และเนื้อหาที่สัมพันธ์สอดคล้องกันไปจนบทเรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ในเนื้อหาและจดจำได้ดีขึ้น พอสรุปได้ว่าความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง การเก็บรวบรวมประสบการณ์จากการเรียนรู้หรือความสามารถที่จะลึกถึงสิ่งเร้าที่เรียนมาแล้วหลังจากที่ได้ทิ้งระยะเวลาหนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทิ้งระยะเวลาไว้ 2 สัปดาห์ แล้วจึงประเมินด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน

1. ความหมายของความพึงพอใจ

การจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้เรียนด้วย เพราะถ้าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนแล้วย่อมส่งผลถึงประสิทธิภาพการเรียนด้วย ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

วอลเลอร์สเตน (Wallerstein. 1971 : 112) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า “ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย”

กู๊ด (Good. 1973 : 518) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า “ความพึงพอใจ หมายถึง คุณภาพ สภาพหรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลจากความพึงพอใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง”

โวแมน (Wolman. 1973 : 518) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า “ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความต้องการ หรือ แรงจูงใจ”

จากความหมายของความพึงพอใจข้างต้น สรุปได้ว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อผลสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้รับ และอาจจะมีความรู้สึกหรือทัศนคติในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ ดังนั้น ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนจึงหมายถึง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบและกิจกรรมการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เช่น บรรยากาศการเรียนการสอน ลักษณะของกิจกรรม วิธีการประเมินผล เป็นต้น

2. ทฤษฎีแรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในการเรียน ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการเรียนจึงอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการจูงใจ โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนดังนี้

2.1 ทฤษฎีการเสริมแรง เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางจิตวิทยาการเรียนรู้และการวางเงื่อนไขของ สกินเนอร์ (Skinner. 1953 ; อ้างถึงใน จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. 2545 : 320 – 328) ซึ่งได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น สิ่งเร้าเป็นสัญญาณให้นักเรียนรู้ว่าควรจะแสดงพฤติกรรมใดบ้าง การให้สิ่งเร้ากับนักเรียนแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งต่อไปนั้น เรียกว่า การเสริมแรง ซึ่งแบ่งออกเป็นสองลักษณะคือ

2.1.1 การเสริมแรงทางบวก เป็นการเพิ่มถี่ของพฤติกรรมของนักเรียนด้วยการให้สิ่งเร้าที่นักเรียนพึงพอใจ การให้การเสริมแรงทางบวกจะให้เมื่อมีการกระทำที่พึงปรารถนาและต้องการจะให้เกิดการกระทำเช่นนั้นต่อไปอีก เช่น การให้กำลังใจ การชมเชย

2.1.2 การเสริมแรงทางลบ เป็นการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมของนักเรียนอันเนื่องมาจากความสำเร็จในการหลีกหนีจากสิ่งเร้าที่นักเรียนไม่พึงประสงค์ การให้การเสริมแรงทางลบจะใช้เมื่อมี

2.2 ทฤษฎีความเสมอภาค ได้พัฒนาขึ้นมาจากแนวความคิดว่าการจูงใจจะเกิดขึ้นเนื่องจากการที่บุคคลได้รับรู้ถึงระดับความเสมอภาคในการเรียนของตนเอง เช่น ผู้เรียนคิดว่าเขาได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อนร่วมห้องที่ทำงานอย่างเดียวกัน และคุณภาพเดียวกัน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความไม่พอใจขึ้นและจะหาวิธีลดความไม่เสมอภาคนี้ซึ่งทฤษฎีนี้มีองค์ประกอบสำคัญ 2 อย่างคือ (เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. 2539 : 35 และราณี อิสิชัยกุล. 2535 : 12)

2.2.1 ปัจจัยนำ (Inputs) หมายถึง คุณสมบัติที่มีหรับการเรียน เช่น ระดับ สติปัญญาความสามารถ ทักษะ เป็นต้น ปัจจัยนำเข้านี้เป็นสิ่งกำหนดความรู้สึกของบุคคลว่าตนเองควรได้รับรางวัลตอบแทนเท่าไร

2.2.2 ปัจจัยออก (Outcomes) หมายถึง ผลที่ได้รับหรือรางวัลตอบแทนที่บุคคลได้รับจากการเรียน เช่น คะแนน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ดังนั้นความเสมอภาคจะเกิดขึ้นได้เมื่ออัตราส่วนระหว่างปัจจัยนำเข้าและปัจจัยนำออกของผู้เรียนสมดุลกัน ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\frac{\text{ปัจจัยนำออกของบุคคล}}{\text{ปัจจัยนำเข้าของบุคคล}} = \frac{\text{ปัจจัยนอกของผู้อื่น}}{\text{ปัจจัยนำเข้าของผู้อื่น}}$$

ทฤษฎีการจูงใจที่เน้นกระบวนการทั้ง 2 ทฤษฎีที่กล่าวมานี้พอสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการจูงใจที่เน้นกระบวนการ เป็นทฤษฎีศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่ถูกกำหนดโดยสภาพแวดล้อมมากกว่าสภาพจิตใจ เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญของกระบวนการจูงใจให้ผู้เรียนเรียนด้วยความพึงพอใจ

2. ทฤษฎีความเสมอภาค เป็นทฤษฎีที่อธิบายว่าแรงจูงใจจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเปรียบเทียบปัจจัยนำเข้าและปัจจัยนำออกกับบุคคลอื่น ๆ แล้วเห็นว่ามีความเสมอภาคในการเรียน บุคคลก็จะเกิดความพึงพอใจ

3. ทฤษฎีความคาดหวัง เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงแรงจูงใจว่าความคาดหวังของบุคคลที่มีต่อความสามารถการเรียนของตน และผลลัพธ์ที่ตนจะได้จากการเรียน

4. ทฤษฎีของกลุ่มนี้ เน้นให้เห็นบทบาทของผลตอบแทนและกระบวนการตัดสินใจของแต่ละบุคคล ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจผู้สอนจะต้องให้ความสนใจในการปรับปรุงผลการเรียนของผู้เรียน โดยจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนให้เหมาะสม

ดังนั้นผู้สอนจะต้องจัดหาสิ่งจูงใจต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความการของผู้เรียนให้ได้รับความพึงพอใจ เช่น วิธีการเรียนการสอนที่จะส่งผลให้บรรยากาศการเรียนการสอนไม่น่าเบื่อหน่าย เป็นต้น จะเห็นได้ว่าในการจัดการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนจนทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนสูงขึ้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนด้านความรู้สึกทัศนคติที่เป็นเรื่องของจิตใจควบคู่ไปด้วย

การวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน สามารถวัดได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามเป็นต้น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ประกอบกับการใช้แบบสอบถามในการวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน เนื่องจากการสังเกตจะจัดได้ก็ต่อเมื่อมีการแสดงพฤติกรรมภายนอกให้เห็น และมีขอบเขตจำกัดในความแม่นยำในการสังเกต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

อดุลย์ ภูปลื้ม (2539 : 60) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกที่จัดคำเป็นกลุ่มคำและแบบฝึกที่จัดคำคละคำ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกที่จัดคำเป็นกลุ่มคำและแบบฝึกที่จัดคำคละคำมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยแบบฝึกที่จัดคำเป็นกลุ่มคำกับแบบฝึกที่จัดคำคละคำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกที่จัดคำเป็นกลุ่มคำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกที่จัดคละคำ

ผกาวดี ปัญญาวรรณศิริ (2540 : 44) ศึกษาเรื่องการสร้างแบบฝึกการอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว เพื่อใช้เสริมการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า แบบฝึกการอ่านออกเสียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.46/92.06 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนและหลังใช้แบบฝึกของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มนทิรา ภักดีณรงค์ (2540 : 95 – 96) ศึกษาเรื่องการศึกษาแบบฝึกเสริมทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพและความคงทนในการเรียนรู้เรื่อง ยังไม่สายเกินไป วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.89/94.97 แสดงว่าแบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นมีประสอทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ขวัญทอง จันทฤทธิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ เรื่องการสะกดคำและแจกลูกของหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แบบฝึกทักษะภาษาไทยที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.60/80.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัชนี ภาเข็ม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาแผนการสอนเขียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แผนภูมิประสบการณ์ ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เขียนโดยใช้แผนภูมิประสบการณ์ มีประสิทธิภาพ 79.16/76.05 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

วิไลวรรณ เชื้ออุ่น (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง แผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการเรื่อง การทำความสะอาดเสื้อผ้า กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษา พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 92.66/88.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่องการทำความสะอาดเสื้อผ้า กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีคะเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วุฒิพงษ์ วงษ์ชู (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการศึกษานอกห้องเรียน ผลการศึกษา พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 81.59 และนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีการศึกษานอกห้องเรียน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

พัชร เศรษฐวิวรรธน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาแผนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีการสอนแบบการเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ผลการศึกษา พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะภาษาไทยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.3/85.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ผลการเรียนรู้จากการวัดและประเมินผลตามศักยภาพที่แท้จริงเท่ากับ 73.22 แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้อยู่ในระดับดี และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.64

กลั่นแก้ว ประชุมแดง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ป่าดีน้ำอุดม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยโครงงาน ผลการศึกษา พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำโครงงานเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ป่าดีน้ำอุดม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 88.06/82.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลทางการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 47

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาทิตย์ มุรี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้เรื่องวรรณยุกต์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ผลการศึกษา พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 91.95/83.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ และมีดัชนีประสิทธิผลทางการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 58

จีรัณดา กั้วพิสมัย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาแผนการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษา พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.00/83.29 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.61 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 61

ประภาพร อันสงคราม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาแผนการสอนและแบบฝึกทักษะภาษาไทย การสะกดคำและแจกลูก ด้วยวิธีสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษา พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบกลุ่มเพื่อช่วยเพื่อน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.40/86.16 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .49 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 49

หวานใจ บุญยก (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการสอนคำยากวิชาภาษาไทย โดยการใช้เกมและเพลง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษา พบว่า

1. ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 ท่าน ได้ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้คำยากวิชาภาษาไทยโดยใช้เกมและเพลงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลแล้วพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. แผนการจัดการเรียนรู้คำยากวิชาภาษาไทยโดยใช้เกมและเพลง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.65/87.54 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 76 หมายถึง นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ร้อยละ 76

นิพาพร วงษ์ศิลา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาค้นคว้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม RAJABHAT NAKHONPATHOM UNIVERSITY

พบว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 89.17/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะมีค่าเท่ากับ 0.68 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 68

มิตรถาวร คำภูษา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง การอ่านและสะกดคำยากของหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แบบฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.80/81.86 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.61 หมายถึง นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 61

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เบอร์เนตต์ (Burnett. 1992 : 1032 – A) ได้ศึกษาการรับรู้ของอาจารย์ใหญ่และครูเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อกำหนดว่าอาจารย์ใหญ่และครูในโรงเรียนรัฐบาลที่เลิกใช้ระเบียบว่าด้วยแผนการจัดการเรียนรู้นี้แล้ว ได้ให้นิยามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพว่าอย่างไร วิธีการศึกษานำร่องครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ได้ระบุลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ 16 ประการ อาจารย์ใหญ่จำนวน 90 คน และครู 164 คน จากโรงเรียนที่เลิกใช้ระเบียบดังกล่าวทั้งสิ้น 97 คน (59 % ของจำนวนประชากร) ได้ตอบแบบสำรวจ ตัวแปรอิสระเป็นประเภทงานของผู้ตอบแบบสำรวจซึ่งมี 2 ระดับ (ครูและอาจารย์ใหญ่) และจำแนกออกเป็น 3 ประเภท (ขนาดโรงเรียน องค์กรโรงเรียน และที่ตั้งโรงเรียน) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ในประเภทต่างๆ ทั้ง 3 ประเภทที่มีเหลืออยู่เพียง 3 ระดับ คือ ขนาดโรงเรียน ที่ตั้งโรงเรียน และองค์กรโรงเรียน นั้นมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยในคำตอบของอาจารย์ใหญ่กับครูในด้านประเภทของงาน ส่วนการจำแนกประเภทหรือด้านระดับของผู้ตอบนิยามของแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพนั้น ปรากฏว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าในด้านที่ตั้งโรงเรียน ขนาดโรงเรียน หรือด้านงานบุคคล ด้านอาจารย์ใหญ่หรือครู และปรากฏด้วยว่าอาจารย์ใหญ่และครูเหล่านี้ได้ให้นิยามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพไว้น่าเชื่อถือได้มากพอสมควร มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากระหว่างคำนิยามของแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพกับระดับที่อาจารย์ใหญ่และครูรู้สึกว่า คำนิยามเหล่านี้ควรจะนำไปใช้ประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพควรจะเป็นแผนที่เน้นความแตกต่างให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนที่เรียนเร็ว เรียน

ปานกลาง และเรียนช้าด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดความน่าสนใจของนักเรียน และเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการจัดเตรียมมาอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ว่าครูเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการสอน

สมิธ (Smith. 2002 : 541-A) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของโครงการอบรมครูวิทยาศาสตร์ในการปฏิรูปการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งใช้เวลาอบรมหนึ่งภาคเรียน การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้นเป็นหัวใจสำคัญของการสอนที่ดี โดยใช้ระดับของ " Inquiry Matrix " เป็นเครื่องมือนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าวนี้ ครูวิทยาศาสตร์จะต้องปฏิบัติการสอนโดยเน้นการเรียนการสอนสืบค้นหรือสืบเสาะให้มากขึ้น ครูผู้เข้ารับการอบรมดีรับประสบการณ์ตรงด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยเริ่มต้นที่ก่อนมีการอบรมเป็นอันดับแรก ขั้นที่สองนั้นได้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เมื่อได้รับการอบรมไปแล้วครึ่งหนึ่งของโครงการ และขั้นที่สามนั้นได้เตรียมการให้เป็นโครงการสุดท้ายของการอบรมดังกล่าว ผลการอบรมปรากฏชัดว่าครูวิทยาศาสตร์มีความสามารถในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้แบบสืบเสาะได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งความสามารถดังกล่าวนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์หรือระยะเวลาที่เป็นครู ภูมิหลังด้านการศึกษา สถานะคุณวุฒิ และระดับการทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ

อาห์เม็ด (Ahmed. 2000 : 3032-B) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบแผนการสะกดคำตามหน่วยเสียงและตามอักขรวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐ โดยได้ออกแบบแบบทดสอบการรู้จักการสะกดคำเบื้องต้นและนำไปทดสอบเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 5 จำนวน 390 คน แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยคำที่ไม่มีความหมายพยางค์เดียวและสองพยางค์ จำนวน 35 คำ และมุ่งไปที่แบบแผนการสะกดคำ 3 แบบแผน คือ การถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียว ความรู้เรื่องกฎทางอักขรวิธีอย่างเดียว และการรวมการถอดรหัสหน่วยเสียงกับความรู้เรื่องกฎทางอักขรวิธีเข้าอยู่ในคำคำเดียว ผลการศึกษาพบว่า มีแนวโน้มทางการพัฒนาที่ชัดเจนในแบบแผนการสะกดคำทั้งสามแบบแผนในทั้ง 4 ระดับชั้นเรียน การปฏิบัติการสะกดคำในกลุ่มตัวอย่างอิสระสองกลุ่ม และผลปรากฏว่ามีแนวโน้มของพฤติกรรมเหมือนกัน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับ 4 ระหว่างชั้นปีที่ 2 กับ 5 ระหว่างชั้นปีที่ 3 กับ 4 ระหว่างชั้นปีที่ 3 กับ 5 ภายในแต่ละชั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในการปฏิบัติระหว่างแบบแผนการสะกดคำอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำตามอักขรวิธีอย่างเดียว และระหว่างแบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำแบบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ถอดรหัสอย่างเดียว แบบแผนการสะกดคำตามอักขรวิธี จากแบบแผนการสะกดคำทั้ง 3 แบบแผนที่ประเมินแล้วนั้น คำที่ต้องการความรู้เรื่องกฎของอักขรวิธีเป็นวิธีที่ยากที่สุด เนื่องจากมีการสะกดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงทางหน่วยคำและทางหน่วยเสียงอยู่ด้วย ทำให้นักเรียนทั้ง 4 ระดับชั้น มีความผิดพลาดในการสะกดคำมากที่สุด

สเมตเตอร์ (Smetter. 2002 : 2120) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมหลังเลิกเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนในกลุ่มเสี่ยวชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จำนวน 42 คน อายุระหว่าง 11-15 ปีเรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของรัฐบาลในรัฐเทกซัสตอนใต้ และเข้าร่วมโปรแกรมนี้ ผลการทดลองโดยใช้แบบทดสอบและแบบวัดชนิดต่างๆ ปรากฏว่า โปรแกรมการสอนซ่อมเสริมหลังเลิกเรียน ทำให้นักเรียนจำนวน 42 คน บรรลุความสำเร็จได้คะแนนร้อยละ 70 นักเรียนจำนวน 10 คน ใน 42 คนมีคะแนนการอ่านดีขึ้น หลังจากนั้น 1 ปี นักเรียนจำนวน 30 คน ที่เรียนจบโปรแกรมนี้จาก 2 ปีก่อน มี 20 คนที่บรรลุความสำเร็จ ได้คะแนนร้อย 70

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ต้องมีวิธีการสอนที่หลากหลาย ตรงกับความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน มีการนำสื่อมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะและมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบฝึกทักษะภาษาไทยนับว่าเป็นสื่อการเรียนที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง เพราะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาได้ดี เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนรู้ ไม่เบื่อหน่าย ผู้เรียนได้พัฒนาตามความสามารถของตนเอง ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ทำให้มีความพึงพอใจในการเรียน และมีความคงทนในการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY